

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Voorzitter CvB E.C.M. De Jaeger
ROC van Amsterdam-Flevoland
Postbus 2584
1000 CN Amsterdam

Voorzitter CvB D.H.Nelisse
ROC TOP
NDSM straat 1
1033 SB Amsterdam

Datum 20 november 2023
Betreft Besluit op uw aanvraag voorgenomen bestuursoverdracht ROC TOP
naar ROCvA-F

**Middelbaar Beroeps
Onderwijs**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Onze referentie
42602954

Bijlagen

Als u belang hebt bij dit besluit, dan kunt u hiertegen binnen 6 weken, gerekend vanaf de verzenddatum, bezwaar maken. Stuur uw bezwaarschrift naar DUO, Postbus 30205, 2500 GE Den Haag. U kunt uw bezwaar ook digitaal indienen op www.bezwaarschriftenocw.nl.

Geachte heer De Jaeger en mevrouw Nelisse,

Op 29 september heb ik uw aanvraag ontvangen om goedkeuring te verlenen aan een bestuursoverdracht (ook wel bestuurlijke fusie genoemd) per 1 januari 2024. De bestuurlijke fusie betreft de overdracht door de Stichting Regionaal Opleidingen Centrum TOP van de instandhouding van de instelling ROC TOP (brinnummer: 30RM) aan de Stichting ROCvA-F.

Ik heb uw aanvraag voor deze bestuurlijke fusie voor advies voorgelegd aan de Commissie Macrodoelmatigheid MBO (hierna: de commissie). De commissie heeft op 6 november 2023 advies aan mij uitgebracht over uw aanvraag. Het integrale advies is gevoegd bij dit besluit. In deze brief ga ik in op het advies van de commissie en licht ik u mijn besluit toe om de bestuurlijke fusie per 1 januari 2024 goed te keuren.

De commissie concludeert dat het hier om een ongewone bestuurlijke fusie gaat. Een fusie die onderdeel is van een reddingsplan om uiteindelijk de instelling ROC TOP te beëindigen op een zodanige wijze dat onder de verantwoordelijkheid van ROCvA-F huidige studenten van ROC TOP op fatsoenlijke wijze hun opleiding kunnen afronden met een diploma, er een loopbaanperspectief geboden wordt aan medewerkers van ROC TOP en waardevolle opleidingen voor kwetsbare studenten en zorgopleidingen van ROC TOP behouden en verder ontwikkeld kunnen worden. Er is gebleken dat ROC TOP om meerdere redenen onvoldoende toekomstperspectief heeft als zelfstandige instelling. De commissie heeft daarnaast geconstateerd dat er geen alternatief is voor dit reddingsplan en dat dit reddingsplan onder tijdsdruk tot stand is gekomen en uitgevoerd wordt. Rekening houdend met deze context heeft de commissie haar advies aan mij uitgebracht.

De commissie heeft mij onder meer geattendeerd op het gegeven dat de doelmatigheid van het opleidingsaanbod van ROC TOP onder druk staat en dat er sprake is van versnippering door een gemiddeld beperkt en afnemend aantal studenten per opleiding. Omdat het opleidingsaanbod van beide organisaties overlapt, zal de integratie van ROC TOP in ROCvA-F naar verwachting bijdragen

aan de verdere doelmatigheid van het opleidingsaanbod van ROCvA-F. Wel geeft de commissie het aandachtspunt mee dat de contouren voor behoud en innovatie voor de zorgopleidingen en opleidingen voor kwetsbare studenten nog onvoldoende scherp zijn. De commissie heeft begrip voor het feit dat de huidige contourenschetsen onder tijdsdruk zijn opgesteld en voor het argument van ROCvA-F dat dergelijke transitieplannen zoveel mogelijk bottom-up vanuit de betrokken onderwijsteams van ROC TOP en ROC van Amsterdam uitgewerkt moeten worden zodat een gedeelde visie en werkwijze ontstaat. Zij adviseren desondanks het bestuur van ROCvA-F om de opdracht aan de onderwijsteams te verhelderen t.a.v. doel, planning, faciliteiten en dergelijke en deze af te stemmen met de Gemeente Amsterdam en het ministerie van OCW. Ik vraag u opvolging te geven aan dit punt.

ROCvA-F hanteert voor de inrichting van zijn organisatie het principe 'klein binnen groot'. Het onderwijs wordt kleinschalig en zoveel mogelijk decentraal georganiseerd. Dit wordt ondersteund door een georganiseerde zorgstructuur voor zowel studenten als medewerkers. De commissie verwacht dat ROCvA-F adequate ondersteuning kan geven aan studenten en medewerkers van ROC TOP tijdens en na de transitiefase.

In de Kwaliteitsagenda's 2024-2027 formuleren ROC TOP en ROCvA-F een groot aantal maatregelen om het arbeidsmarkt- en doorstroomperspectief voor met name de niveaus entree en 2 te versterken. Voorbeelden zijn het voorkomen van ongediplomeerde uitstroom en versterken van loopbaanoriëntatie. Ook wordt er ingezet op een meer systematisch aanpak voor het terugbrengen van het aantal vsv'ers, ROC TOP zal zich na de bestuursoverdracht aansluiten bij het meerjarenprogramma 'Geen student valt uit' van ROCvA-F. De meerwaarde van de fusie is dat dergelijke agenda's en meerjarenprogramma's uitgevoerd kunnen worden, hetgeen ROC TOP op eigen kracht niet meer kan. Gelet op het feit dat ROC TOP een relatief grote groep kwetsbare studenten heeft is dit van groot belang en een belangrijke motivatie geweest voor de gezamenlijke inzet op deze bestuursoverdracht.

Op basis van voorgaande overwegingen adviseert de commissie mij, alles overwegende, de bestuursoverdracht goed te keuren. Dit advies neem ik over. Het doet mij deugd dat de commissie in haar advies heeft aangegeven dat indien voorgaande voornemens uit de FER uitgevoerd worden, het in de rede ligt dat tijdens de transitiefase de menselijke maat voor studenten en medewerkers van ROC TOP voldoende aandacht krijgt. De fusieaanvraag en de in de afgelopen maanden gevoerde gesprekken tussen medewerkers van mijn departement, de inspectie van het onderwijs en de gemeente Amsterdam met uw beide instellingen, geven mij het vertrouwen dat u hierin zult slagen.

BESLUIT

Gelet op de artikelen 2.1.4 en 2.1.8 van de Wet educatie en beroepsonderwijs, en het advies van de commissie verleen ik goedkeuring aan de bestuursoverdracht per 1 januari 2024 tussen ROC TOP en ROCvA-F.

Voor de volledigheid wijs ik u op het bepaalde in artikel 2.1.5, eerste en tweede lid, van de Wet educatie en beroepsonderwijs, waarin is bepaald dat de bestuursoverdracht bij notariële akte geschiedt. Bij deze akte verbindt het bevoegd gezag van ROC TOP zich om de rechten ten aanzien van de gebouwen en terreinen en roerende zaken met betrekking tot de instelling over te dragen. Deze akte geldt tevens als akte van levering als bedoeld in artikel 89 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek. In de akte wordt bepaald dat ROCvA-F het personeel in gelijke betrekkingen in dienst neemt met ingang van 1 januari 2024. Door de

gelijke betrekkingen in dienst neemt met ingang van 1 januari 2024. Door de bestuursoverdracht treedt ROCvA-F in alle uit de wet voortvloeiende rechten en verplichtingen van ROC TOP, onverminderd hetgeen verder voor de overgang naar burgerlijk recht is vereist.

Onze referentie
42602954

Ik wens u, uw medewerkers en uw studenten veel succes toe bij hetgeen in het kader van deze bestuursoverdracht dient te geschieden. Het belang van kwalitatief goed onderwijs voor juist de meest kwetsbare studenten in de regio weegt zwaar en wordt naar mening op deze wijze goed behartigd.

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Robbert Dijkgraaf

Onderwerp: Advies over voornemen bestuurlijke fusie ROC TOP en ROC van Amsterdam - Flevoland

Datum: 6 november 2023

Aanleiding

De bevoegde gezagen van ROC TOP en ROC van Amsterdam – Flevoland hebben op 29 september 2023 een aanvraag ingediend bij de minister van OCW voor goedkeuring van een bestuurlijke fusie per 1 januari 2024. Deze bestuurlijke fusie betreft de overdracht door de Stichting Regionaal Opleidingen Centrum TOP van de instandhouding van de instelling ROC TOP (brinnr. 30RM) aan de Stichting ROC van Amsterdam – Flevoland (hierna: ROCvA-F).

De Commissie macrodoelmatigheid mbo (CMMBO) heeft de taak de minister van OCW te adviseren over de voorgenomen fusie. Hierbij brengt de CMMBO haar advies uit.

Overwegingen

De analyse van de voorgenomen fusie is uitgevoerd op basis van de criteria in de ‘Regeling en beleidsregels fusietoets in het onderwijs 2017’ (hierna: de Beleidsregel). Op basis van de uitgevoerde analyse (zie bijlage 1) komt de CMMBO samengevat tot de volgende overwegingen.

Algemeen:

Uit verschillende onderzoeken is gebleken dat ROC TOP om meerdere redenen onvoldoende toekomstperspectief heeft als zelfstandige instelling. De Commissie is er zich van bewust dat het onderhavig voornemen voor een bestuurlijke fusie een stap is in een reddingsplan dat leidt tot een gecontroleerde beëindiging van de instelling ROC TOP. Een gecontroleerde beëindiging in de zin dat onder de verantwoordelijkheid van ROCvA-F huidige studenten van ROC TOP hun opleiding kunnen afronden en een diploma van ROC TOP kunnen behalen op een kwalitatief verantwoorde wijze, er een loopbaan- en ontwikkelperspectief geboden wordt aan medewerkers van ROC TOP en waardevolle opleidingen voor kwetsbare studenten en zorgopleidingen van ROC TOP behouden en verder ontwikkeld kunnen worden binnen ROCvA-F. De Commissie heeft daarnaast geconstateerd dat er geen alternatief is voor dit reddingsplan en dat dit reddingsplan onder tijdsdruk tot stand is gekomen en uitgevoerd wordt.

Regionale context:

De structurele daling van het aantal bekostigde mbo-studenten van ROC TOP draagt volgens de Beleidsregel bij aan een rechtvaardiging van de voorgenomen fusie tussen ROC TOP en ROCvA-F. Voor ROCvA-F geldt deze noodzaak niet, maar ROCvA-F is uit oogpunt van een geheel overlappend verzorgingsgebied met een vergelijkbaar hoog aandeel kwetsbare jongeren de meest logische fusiepartner voor ROC TOP. Het maakt het eenvoudiger om in netwerken met regionale partners te werken aan sterk beroepsonderwijs.

ROC TOP is een klein regionaal opleidingencentrum dat onderwijs verzorgt voor de regio Amsterdam. Het aantal mbo-studenten van ROC TOP is de afgelopen vier jaren substantieel gedaald van ruim 4.000 naar ruim 3.000 studenten. Dit terwijl het aantal mbo-studenten in de regio Amsterdam in dezelfde periode is toegenomen. De daling van het aantal mbo-studenten van ROC TOP is dus niet veroorzaakt door demografische ontwikkelingen, maar geheel door een verlies van marktaandeel. Voor de komende jaren verwacht ROC TOP een verdere daling van het aantal studenten. Dit is een uitkomst van de ruimte die het mbo-stelsel biedt aan studenten om een school te kiezen en aan instellingen om onderling om studenten te kunnen concurreren.

ROCvA-F is het bevoegd gezag van de instellingen ROC van Amsterdam en ROC van Flevoland. ROC van Amsterdam is het grootste roc van Nederland, ROC van Flevoland is een kleiner roc. Het verzorgingsgebied van beide instellingen bestaat uit de provincie Noord-Holland en zuidelijk Flevoland, met als zwaartepunt de regio Groot Amsterdam. Het totaal aantal mbo-studenten van beide instellingen is de afgelopen vier jaren gegroeid van bijna 35.000 naar ruim 37.000 studenten, mede dankzij de groei van het totaal aantal mbo-studenten in het gebied. Naar de toekomst toe verwacht ROCvA-F een stabilisatie tot mogelijk lichte groei van het aantal mbo-studenten.

Het verzorgingsgebied van ROC TOP overlapt geheel met dat van ROCvA-F. Het zwaartepunt wordt gevormd door de regio Amsterdam. ROC TOP en ROCvA-F hebben beide onder hun studenten een relatief groot aandeel kwetsbare jongeren en participeren daarom gezamenlijk in netwerken van overheden en andere onderwijsinstellingen gericht op het bevorderen van kansengelijkheid en voorkómen van uitval van deze doelgroepen. Door het overlappend verzorgingsgebied en het bovengemiddelde aandeel kwetsbare studenten vormen de organisaties logische fusiepartners.

De Metropoolregio Amsterdam kent een voorspoedige economische ontwikkeling, die mede leidt tot de huidige krappe arbeidsmarkt voor diverse beroepsklassen en -niveaus. Tegelijk zijn werk en welvaart binnen het gebied ongelijk verdeeld. De opgaven voor het beroepsonderwijs zijn dan ook tweevoudig: ten eerste een bijdrage leveren aan de economische ontwikkeling door een gevarieerd aanbod van kwalitatief goede en actuele opleidingen voor jongeren en werkenden en ten tweede een bijdrage leveren aan de participatie aan maatschappij en arbeidsmarkt door kwetsbare inwoners. Uit de kwaliteitsagenda's van ROC TOP en ROCvA-F blijkt dat ze hiervoor met diverse andere organisaties en bedrijfsleven samenwerken in netwerken gericht op de economische-, sociale- en onderwijsagenda voor de regio Amsterdam.

Toegankelijkheid van een divers onderwijsaanbod

Vanuit het perspectief van keuzevrijheid van studenten voor een instelling resulteert de voorgenomen fusie over ca. drie jaar in het beëindigen van één mbo-instelling, namelijk ROC TOP. Dit is met name van invloed op keuzevrijheid van studenten voor een instelling in de gemeente Amsterdam: er blijft daar nog één roc over. Dit ondanks een groei van het totaal aantal mbo-studenten in het gebied.

Er blijft in de regio Amsterdam wel een breed en gedifferentieerd aanbod van opleidingen beschikbaar voor studenten, omdat vrijwel alle opleidingen die nu door ROC TOP worden

aangeboden ook verzorgd worden door ROCvA-F. Het behoud en verder ontwikkelen van de twee zwaartepunten in het aanbod van ROC TOP, het beroepsonderwijs voor kwetsbare jongeren (Entree, niveau 2 en Plusscholen) en zorgopleidingen, krijgt extra aandacht in het kader van de fusie. Dit door bundeling van expertise en additionele financiering door het ministerie van OCW en de gemeente Amsterdam.

De voorgenomen fusie zal naar verwachting in het algemeen beperkt van invloed zijn op de bereikbaarheid en spreiding van onderwijsvoorzieningen in de gemeente Amsterdam. Dit omdat de locaties van ROC TOP en ROCvA-F in elkaars nabijheid liggen. Afhankelijk van opleiding verandert er voor sommige huidige studenten van ROC TOP niets, voor sommige studenten zal de bereikbaarheid wat verbeteren, terwijl deze voor anderen mogelijk wat kan verslechteren. Voor het merendeel van de studenten blijft volgens de Fusie Effectrapportage (FER) voldaan worden aan de signaalwaarde van maximaal 60 minuten reistijd. Specifieke aandacht is er voor het aantal en de spreiding van onderwijsvoorzieningen voor kwetsbare studenten. Een uitgangspunt daarbij is dat uit oogpunt van bereikbaarheid de reistijd voor deze studenten nog steeds maximaal een half uur zal bedragen. De fusieorganisatie heeft in de FER dus concrete uitgangspunten benoemd voor de bereikbaarheid en spreiding van voorzieningen t.b.v. nog te maken afwegingen over welke locaties van ROC TOP voortgezet worden en welke niet.

Het behoud van keuzevrijheid van studenten t.a.v. een breed en gevarieerd regionaal aanbod van opleidingen, en meer specifiek het behoud van beroepsonderwijs voor kwetsbare jongeren, draagt op basis van de Beleidsregel positief bij aan de beoordeling van de fusie. Net als het behoud van de bereikbaarheid van onderwijsvoorzieningen. Dat laat onverlet dat de Commissie het opmerkelijk vindt dat m.n. in de gemeente Amsterdam, met een groot en groeiend aantal mbo-studenten, er over enige tijd nauwelijks tot geen keuzevrijheid voor studenten meer is t.a.v. een roc.

(Macro)doelmatigheid

De financiële positie van zowel ROCvA-F als ROC TOP is de afgelopen jaren voorafgaand aan de fusie voldoende. ROC TOP heeft hiervoor in recente jaren echter concessies moeten doen t.a.v. investeringen in de kwaliteit van bedrijfsvoering en het onderwijs. Mede daardoor heeft zich op dit moment bij ROC TOP een neerwaartse spiraal ingezet van dalende studentenaantallen, teruglopende inkomsten en onvoldoende onderwijskwaliteit. ROC TOP kan deze neerwaartse spiraal niet meer zelfstandig doorbreken.

De bestuurlijke fusie tussen ROCvA-F en ROC TOP resulteert volgens de indicatieve meerjarenbegroting in de FER in structurele besparingen op bestuur, overhead en op huisvesting. De fusie brengt incidentele transitiekosten met zich mee. Deze zijn gespecificeerd en door ROC TOP in beginsel te financieren, mede dankzij, externe bijdragen van het ministerie van OCW en de gemeente Amsterdam. De indicatieve meerjarenbegroting van de gefuseerde organisatie, kent op dit moment nog risico's en onzekerheden die pas in de loop van de tijd uitkristalliseren. Dit zal tijdens de transitie blijvende aandacht vragen, ook van de medefinanciers van het reddingsplan. Mits alle financiers zich blijvend committeren aan de uitvoering van het reddingsplan, draagt de financiële paragraaf in de FER op basis van de Beleidsregel bij aan een positieve beoordeling van de fusie.

De doelmatigheid van het opleidingsaanbod van ROC TOP staat onder druk, er is sprake van versnippering door een gemiddeld beperkt en afnemend aantal studenten per opleiding. Mede daarom heeft ROC TOP vanaf 1 augustus 2023 de instroom voor 25 opleidingen stopgezet, deze zijn vanwege hun te kleine omvang uit oogpunt van bedrijfsvoering niet meer rendabel en worden afgebouwd. Het opleidingsaanbod van ROCvA-F kent in verhouding tot dat van ROC TOP een flink groter gemiddeld aantal studenten per opleiding en is daarmee doelmatiger. Omdat het opleidingsaanbod van beide organisaties overlapt, zal de integratie van ROC TOP in ROCvA-F naar verwachting in enige mate bijdragen aan de verdere doelmatigheid van het opleidingsaanbod van ROCvA-F.

De doelmatigheid van het gehele opleidingsaanbod in Noord-Holland moet gezien worden in het licht van de huidige fusiebeweging waarbij zes van de negen instellingen in relatief korte tijd (bestuurlijk) fuseren en zich ieder op een redelijk afgebakend geografisch gebied richten. Het zwaartepunt van het opleidingsaanbod van ROC TOP en ROCvA-F is de regio Amsterdam. Zoals eerder aangegeven wordt de fusieorganisatie vanuit de grootste aanbieder van mbo-opleidingen in dit gebied en in de gemeente Amsterdam zelfs het enige roc. Onbedoelde concurrentie tussen instellingen is daarmee in belangrijke mate verleden tijd, ook omdat betrokken instellingen periodiek afstemmen over hun opleidingsaanbod in de provincie en overheden in het gebied de doelmatigheid en arbeidsmarktrelevantie van het mbo-opleidingsaanbod stimuleren door agendavorming en (programma)subsidies.

4

Het arbeidsmarkt- en doorstroomperspectief van het opleidingsaanbod verschilt tussen de ROC TOP en ROCvA-F, maar ligt onder het landelijk gemiddelde. Een verklaring hiervoor is het relatief hoge aandeel studenten met een lagere sociaal economisch status dat bij de betrokken instellingen studeert op niveau 2 en de Entree-opleidingen. In hun Kwaliteitsagenda's 2024-2027 formuleren ROC TOP en ROCvA-F een groot aantal maatregelen om het arbeidsmarkt- en doorstroomperspectief voor met name de lagere niveaus te versterken. Voorbeelden zijn het voorkomen van ongediplomeerde uitstroom en versterken van loopbaanoriëntatie. De meerwaarde van de fusie is dat een dergelijke agenda aan maatregelen uitgevoerd kan worden, hetgeen ROC TOP op eigen kracht niet meer kan.

Er ligt volgens de Commissie voor de fusieorganisatie nog wel een flinke uitdaging om alle voornemens, ideeën en bestaande initiatieven om het arbeidsmarkt- en doorstroomperspectief te verbeteren op hun werkende principes te beoordelen en deze op gestructureerde wijze binnen de gehele organisatie toe te passen. Zodat daadwerkelijk resultaat behaald wordt.

Kwaliteit en responsiviteit van het onderwijs

Al geruime tijd heeft ROC TOP de kwaliteit van zijn onderwijs onvoldoende op orde. Uit meerdere bronnen komt naar voren dat ROC TOP ook niet meer in staat zal zijn dit zelfstandig op orde te brengen binnen afzienbare termijn. Externe hulp is nodig. De kwaliteit van het onderwijs van ROCvA-F wordt als voldoende beoordeeld. De fusie biedt, mede dankzij externe investeringen en de hulp van ROCvA-F, mogelijkheden om de kwaliteit van het onderwijs en examinering voor de huidige studenten van ROC TOP tijdens de transitieperiode te verbeteren en herstellen. Zodat zij hun opleiding kunnen afronden en een betekenisvol diploma kunnen behalen voordat de

instelling ROC TOP als zodanig wordt beëindigd.

Daarnaast biedt de fusie, mede dankzij de externe investeringen, in beginsel mogelijkheden om twee zwaartepunten in het opleidingsaanbod van ROC TOP te behouden en verder te ontwikkelen in samenhang met vergelijkbaar aanbod van ROCvA-F. Het betreft de innovatie van zorgopleidingen en opleidingen voor kwetsbare studenten. De contouren die hiervoor zijn aangegeven in twee notities bij de FER. Deze uitwerking is volgens de commissie nog onvoldoende scherp en moet nader geconcretiseerd worden om te voorkomen dat deze waardevolle opleidingen van ROC TOP uiteindelijk toch verloren gaan in een groter geheel en toegezegde additionele middelen hiervoor tot weinig maatschappelijke meerwaarde leiden. De Commissie heeft begrip voor het feit dat de huidige contourenschetsen onder tijdsdruk zijn opgesteld en voor het argument van ROCvA-F dat dergelijke transitieplannen zoveel mogelijk bottom-up vanuit de betrokken onderwijsteams van ROC TOP en ROC van Amsterdam uitgewerkt moeten worden zodat een gedeelde visie en werkwijze ontstaat. Maar dit laatste laat volgens de Commissie onverlet dat er door het bestuur een heldere opdracht aan die betrokken teams gegeven moet worden t.a.v. doel, planning, faciliteiten e.d. Een opdracht die het bestuur met de gemeente Amsterdam en het ministerie van OCW afstemt.

Samengevat stelt de Commissie vast dat de fusieorganisatie ambities heeft de kwaliteit en responsiviteit van het onderwijs te versterken en dat de fusie hiervoor in beginsel betere randvoorwaarden schept. Met name de transitie en innovatie van zorgopleidingen en opleidingen voor kwetsbare studenten vraagt een meer gedegen opdrachtverlening aan betrokken onderwijsteams.

Menselijke maat

ROC TOP heeft zich geprofileerd als kleinschalige onderwijsinstelling met persoonlijk contact. De mogelijkheden dit in de praktijk waar te maken staan inmiddels onder druk, wat ook tot uiting komt in een relatief lagere tevredenheid van studenten en medewerkers. Voor huidige studenten en docenten van ROC TOP is daarom een persoonlijke benadering en begeleiding tijdens de transitiefase belangrijk, net als het behoud van een kleinschalige leer- en werkomgeving waar men in gekend en herkend wordt. In de FER staan diverse voornemens beschreven waarmee voor studenten en medewerkers van ROC TOP tijdens de transitiefase de menselijke maat gewaarborgd moet worden. Voornemens die gericht zijn op het niveau van individuele studenten en medewerkers, opleidingen en onderwijsteams en op instellingsniveau. Voorbeelden zijn de inzet van transitiecoaches voor studenten, loopbaanmogelijkheden voor docenten, transitieteams voor de integratie van opleidingen en onderwijsteams in ROCvA-F en de inzet van meer specialistische ondersteuning van studenten vanuit de bestaande zorgstructuur van ROCvA-F.

Het belang voor studenten en medewerkers om in een overzichtelijke leer- en werkomgeving gekend en herkend te worden is niet uniek voor ROC TOP, maar wordt binnen het mbo breed onderschreven. Ook ROCvA-F hanteert voor de inrichting van zijn organisatie het principe 'klein binnen groot'. Het onderwijs wordt kleinschalig en zoveel mogelijk decentraal georganiseerd. Dit ondersteund door een georganiseerde zorgstructuur en voor studenten en medewerkers nabij georganiseerde staffuncties. Mede daarom zal naar verwachting ROCvA-F adequate

ondersteuning kunnen geven aan studenten en medewerkers van ROC TOP tijdens en na de transitiefase.

Er wordt voorzien in een duidelijke structuur voor en betrokkenheid van medezeggenschapsorganen van ROC TOP tijdens de transitiefase. Tijdens de transitieperiode wordt de medezeggenschap bij ROC TOP georganiseerd naar het huidige model van ROCvA-F. ROC TOP wordt binnen ROCvA-F in dit opzicht gepositioneerd als mbo-college met een eigen studentenraad en een onderdeelcommissie, die de belangen van studenten respectievelijk medewerkers behartigen. Binnen de Centrale Studentenraad (CSR) van ROCvA-F zullen twee afgevaardigden vanuit de studentenraad van ROC TOP plaatsnemen, en in de Ondernemingsraad (OR) ROCvA-F zal een vertegenwoordiger vanuit de onderdeelcommissie van ROC TOP plaatsnemen.

Indien voorgaande voornemens in de FER uitgevoerd worden ligt het in de rede dat tijdens de transitiefase de menselijke maat voor studenten en medewerkers van ROC TOP voldoende aandacht krijgt. Ook de ontvangende organisatie ROCvA-F geeft in de dagelijkse praktijk invulling aan dit principe. Het behoud van de menselijke maat draagt volgens de Beleidsregel bij aan een positieve beoordeling van de voorgenomen fusie.

Intern en extern draagvlak

De aanvraag fusietoets bevat een overzicht van de wijze waarop met medewerkers, studenten, medezeggenschapsorganen en RvT's is gecommuniceerd over de voorgenomen bestuurlijke fusie. Medewerkers en studenten zijn in algemene zin geïnformeerd.

De (Centrale) ondernemingsraden (OR) van beide organisaties zijn gedurende het proces intensiever betrokken door beide besturen. Daarbij zijn door de ondernemingsraden ook zorgen geuit over o.a. de gevolgen voor werkgelegenheid, organisatie, locaties, merkidentiteit en plusscholen. Waarbij vanuit de OR van ROC TOP begrijpelijk is gepleit voor het zoveel mogelijk behouden ervan, terwijl vanuit de zijde van de OR van ROCvA-F aandacht is gevraagd voor mogelijke negatieve gevolgen van de bestuurlijke fusie voor o.a. loopbaanmogelijkheden van huidige medewerkers van ROCvA-F. Na intensief overleg is overeenstemming tot stand gekomen over een pakket maatregelen dat voldoende perspectief blijft bieden voor alle medewerkers van de fusieorganisatie. Daarom hebben uiteindelijk beide ondernemingsraden positief geadviseerd over de FER en de voorgenomen fusie.

Studenten zijn met name via de studentenraden betrokken bij het proces dat vanaf februari 2023 heeft geleid tot de voorgenomen bestuurlijke fusie. Met name het doel van de fusie dat huidige studenten van ROC TOP nog een volwaardig diploma van ROC TOP kunnen behalen wordt, begrijpelijk, onderschreven. Beide studentenraden hebben mede daarom positief geadviseerd over de FER en de voorgenomen fusie.

Tenslotte hebben ook de Raden van Toezicht ingestemd met de FER en de bestuurlijke fusie.

Parallel aan het interne communicatieproces is ook met een beperkter aantal externe stakeholders gecommuniceerd over de voorgenomen fusie.

Het meest intensief heeft overleg plaatsgevonden met het ministerie van OCW, de Inspectie van het Onderwijs en de Gemeente Amsterdam. Met andere, omliggende mbo-instellingen in de regio is eind 2022 door ROC TOP van gedachten gewisseld over de toekomst van ROC TOP. Na het

sluiten van de intentieverklaring met ROCvA-F in februari 2023 zijn deze instellingen van het proces op de hoogte gehouden via regulier overleg. Via het bestaande netwerk is tijdens reguliere contacten met o.a. het regionale werkveld en onderwijsveld aandacht besteed aan de voorgenomen bestuursoverdracht. En via berichtgeving op hun websites hebben ROC TOP en ROCvA-F in het algemeen hun omgeving geïnformeerd. Er zijn door ROC TOP en ROCvA-F geen bezwaren tegen de voorgenomen bestuurlijke fusie ontvangen.

De Commissie concludeert op basis van voorgaande dat er intern op dit moment het noodzakelijke draagvlak is voor de voorgenomen bestuurlijke fusie. Dat laat onverlet dat vele voornemens in de FER nog op hoofdlijnen zijn en nader uitgewerkt moeten worden. Blijvende, intensievere communicatie met medewerkers en betrokken studenten is volgens de Commissie de komende tijd nodig om het interne draagvlak te bestendigen.

Daarnaast concludeert de Commissie op basis van de beschikbare informatie dat, mogelijk vanwege de beperkte beschikbare tijd en hoge urgentie, er een beperkte consultatie van externe stakeholders heeft plaatsgevonden. Dat externe stakeholders geen bezwaren tegen de fusie naar voren hebben gebracht, kan volgens de Commissie niet automatisch beschouwd worden als draagvlak. Het is aannemelijk dat de bestuurlijke fusie en gecontroleerde afbouw van ROC TOP door stakeholders eerder als een onvermijdelijk resultaat van (vroegere) omstandigheden wordt gezien.

Samengevat is de CMMBO van oordeel dat er op dit moment intern en extern sprake is van het minimaal noodzakelijke draagvlak voor deze bestuurlijke fusie. Dit draagvlak kent echter een aantal inherente kwetsbaarheden, terwijl een bestendig draagvlak nodig is om aan huidige en komende (on)voorzien (financiële) risico's en onzekerheden die aan deze transitie verbonden zijn het hoofd te kunnen bieden. Het is daarom van belang dat in ieder geval ook OCW het transitieproces blijft steunen voor én na het formele moment van fuseren. En daarmee blijvend verantwoordelijkheid toont dat huidige studenten en medewerkers van ROC TOP niet de dupe worden van de huidige situatie van ROC TOP.

7

Conclusie

Op basis van artikel 2.1.11 van de WEB kan de minister van OCW goedkeuring onthouden indien als gevolg van de fusie de daadwerkelijke variatie van het onderwijsaanbod, in het opzicht van de diversiteit van onderwijsaanbieders in het middelbaar beroepsonderwijs, gelet op het geheel van de voorzieningen op het gebied van het onderwijs, op significante wijze wordt belemmerd. Alhoewel de diversiteit aan roc's in met name de gemeente Amsterdam nagenoeg verdwijnt ondanks jarenlange groei van het aantal mbo-studenten in het gebied, komt de Commissie op basis van voorgaande overwegingen tot de conclusie dat de voordelen van de bestuurlijke fusie hiertegen opwegen. Er is geen sprake is van een significante belemmering van de variatie van het onderwijsaanbod als gevolg van deze voorgenomen bestuurlijke fusie.

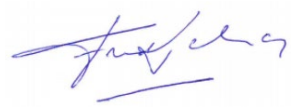

Advies

De Commissie macrodoelmatigheid mbo adviseert de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap goedkeuring te verlenen aan de voorgenomen bestuurlijke fusie tussen ROC TOP en ROC van Amsterdam - Flevoland.

Hoogachtend,

De Commissie macrodoelmatigheid mbo

A. Paling MBA
Voorzitter

ir. C.J. van Overveld
Secretaris

Bijlage 1: Analyse voornemen bestuurlijke fusie ROC van Amsterdam-Flevoland en ROC TOP

1. Fusiepartners

Gegevens fusiepartners
<p>De fusiepartners zijn:</p> <p><i>Stichting Regionaal Opleidingen Centrum TOP:</i> De Stichting Regionaal Opleidingen Centrum TOP (nr. bevoegd gezag 42625, vestigingsplaats Amsterdam) is de rechtspersoon die de instelling ROC TOP (brinnr. 30RM) in stand houdt. ROC TOP is een regionaal opleidingen centrum dat middelbaar beroepsonderwijs en contractonderwijs verzorgt in de grootstedelijke regio Amsterdam. De omvang van het contractonderwijs is beperkt¹. De Stichting Regionaal Opleidingen Centrum TOP heeft geen verbonden partijen.</p> <p><i>Stichting Regionaal Opleidingencentrum van Amsterdam-Flevoland:</i> De Stichting ROC van Amsterdam-Flevoland (hierna: ROCvA-F, nr. bevoegd gezag 40833, vestigingsplaats Amsterdam) is de rechtspersoon die de instellingen ROC van Amsterdam (brinnr. 25PZ) en ROC van Flevoland (brinnr. 25LR) in stand houdt². Deze instellingen verzorgen middelbaar beroepsonderwijs, vavo en (in beperkte mate) contractactiviteiten³ in de grootstedelijke regio Amsterdam en de provincie Flevoland. De Stichting ROCvA-F is verder de statutair bestuurder van de Stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam. De stichting ROCvA-F is enig aandeelhouder van ROCA Contractonderwijs Holding B.V.⁴.</p>

¹ De omzet uit contractonderwijs bedraagt ca. 0,5 % van de baten van de Stichting ROC TOP. (Bron: Jaarverslag 2022, ROC TOP)

² Sinds 1 januari 2021 heeft een bestuurlijke fusie plaatsgevonden tussen de Stichting ROC van Amsterdam en de Stichting ROC van Flevoland.

³ De omzet uit contractactiviteiten bedraagt ca. 0,7% van de totale baten van de instellingen ROCvA en ROCvF (Bron: Jaarverslag 2022 ROC van Amsterdam-Flevoland)

⁴ De Stichting ROC van Amsterdam- Flevoland neemt voor 100% deel in de dochtervennootschap ROCA Contractonderwijs Holding B.V. (Holding). De participatie bedraagt € 5 mln aan aandelen. Het eigen vermogen van de Holding bedraagt per 31 december 2022 € 5,7 mln positief. De holding heeft geen activiteiten gekend in 2022. (Bron: Jaarverslag 2022 ROC van Amsterdam-Flevoland).

2. Aard van de fusie

Aard van de fusie

Het gaat hier om een aanvraag voor een bestuurlijke fusie per 1 januari 2024⁵. De bestuurlijke fusie betreft de overdracht door de Stichting Regionaal Opleidingen Centrum TOP van de instandhouding van de instelling ROC TOP (brinnr. 30RM) aan de Stichting ROCvA-F.

Er is geen sprake van een institutionele fusie. Volgens de ingediende fusie effectrapportage (FER) worden vanaf 2024 geen nieuwe studenten meer ingeschreven bij ROC TOP. Het voornemen is om de instelling ROC TOP nog drie jaren in stand te houden, zodat bestaande studenten hun mbo-opleiding kunnen afronden met een diploma van ROC-TOP. Gedurende deze overgangperiode wordt het onderwijs en de -organisatie stapsgewijs geïntegreerd in de instellingen van ROCvA-F. Na afronding daarvan wordt de instelling ROC TOP beëindigd.

3. Beoordeling voornemen bestuurlijke fusie

De 'Regeling en beleidsregels fusietoets in het onderwijs 2017' bevat in artikel 5 de criteria op basis waarvan in ieder geval het voornemen voor fusie getoetst moet worden. In deze paragraaf volgt, aan de hand van deze criteria, een analyse van de voorgenomen fusie.

Analyse

3.1 Regionale context (o.a. ontwikkeling aantal studenten)

ROC van Amsterdam-Flevoland:

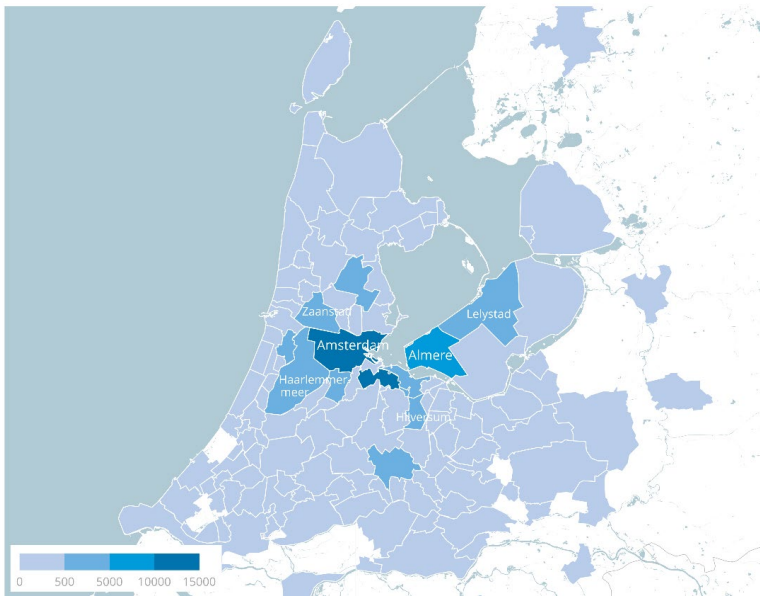
ROCvA-F is het bevoegd gezag van de instellingen ROC van Amsterdam en ROC van Flevoland en heeft zijn middelbaar beroepsonderwijs georganiseerd in twaalf mbo-colleges verspreid over zeven plaatsen in Noord-Holland en Flevoland. De mbo-colleges zijn gevestigd in Amsterdam, Amstelveen, Hoofddorp, Hilversum, Almere Buiten, Almere Poort en Lelystad.

Figuur 1 geeft een beeld van het geografisch verzorgingsgebied van ROCvA-F. Twee derde van de mbo-studenten is afkomstig uit de provincie Noord-Holland (67%) en een vijfde woont in Flevoland (22%). Het overige deel van de studenten komt met name uit Utrecht (7%) en Zuid-Holland (4%). Het zwaartepunt in het verzorgingsgebied is de Metropoolregio Amsterdam (MRA).

⁵ Aanvraag fusietoets ROCvA-F en ROC TOP, d.d. 29-9-2023

mbo-studenten ROC van Amsterdam-Flevoland, 2022

Aantal studenten naar woongemeente (>5)

Figuur 1 Herkomst mbo-studenten ROC van Amsterdam-Flevoland

Tabel 2 toont de (verwachte) ontwikkeling van het aantal mbo-studenten van ROCvA-F (totaal aantal mbo-studenten van ROC van Amsterdam en ROC van Flevoland samen in de bol- en bbl-leerweg). In de periode van 2018 t/m 2022 is dit aantal toegenomen van bijna 35.000 studenten tot ruim 37.000 studenten, wat overeenkomt met een gemiddelde jaarlijkse stijging van zo'n 1,5 %. De grootste stijging was te zien bij de bol-leerweg. In de komende jaren (periode van 2022 t/m 2025) wordt volgens de prognose van DUO nog een toename verwacht van het aantal studenten van gemiddeld zo'n 2% per jaar. Op de langere termijn, vanaf 2026, wordt een stabilisatie van het aantal studenten verwacht van rond de 39.000. Dit komt overeen met de meerjarenraming van ROCvA-F zelf⁶.

Tabel 2: (Verwachte) ontwikkeling aantal mbo-studenten ROC van Amsterdam-Flevoland

Leerweg	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2030	2035
BOL	28.502	29.047	31.061	32.105	29.824	32.102	32.687	33.603	34.097	33.690
BBL	6.208	6.904	6.372	6.796	7.440	6.777	6.362	5.920	5.551	5.593
Totaal	34.710	35.951	37.433	38.901	37.264	38.879	39.049	39.523	39.648	39.283

Bron: DUO (Basisregister Onderwijs en MBO prognose 2022)

Onderstaande tabel 3 geeft inzicht in de leerweg en het niveau van de mbo-opleidingen van ROCvA-F in het schooljaar 2021-2022. De tabel toont aan dat het aandeel studenten in de bol-leerweg groter is dan het landelijk gemiddelde. Ook valt op dat het aandeel studenten op niveau 3 kleiner is dan het landelijk gemiddelde. Het aandeel studenten Entree en niveau 2 is groter dan het landelijk gemiddelde. Dit laatste hangt samen met het relatief grote aandeel studenten uit een armoedeprobleemcumulatiegebied (apc-gebied)⁷.

Tabel 3: Studenten ROC van Amsterdam-Flevoland naar leerweg en niveau, 2022

	Leerweg		Niveau			
	BOL	BBL	Entree	2	3	4
ROC van Amsterdam-Flevoland	80,0%	20,0%	4,5%	21,2%	14,4%	60,0%
Landelijk mbo	71,8%	28,2%	3,2%	16,4%	22,3%	58,1%

Bron: DUO (Basisregister Onderwijs)

ROC TOP:

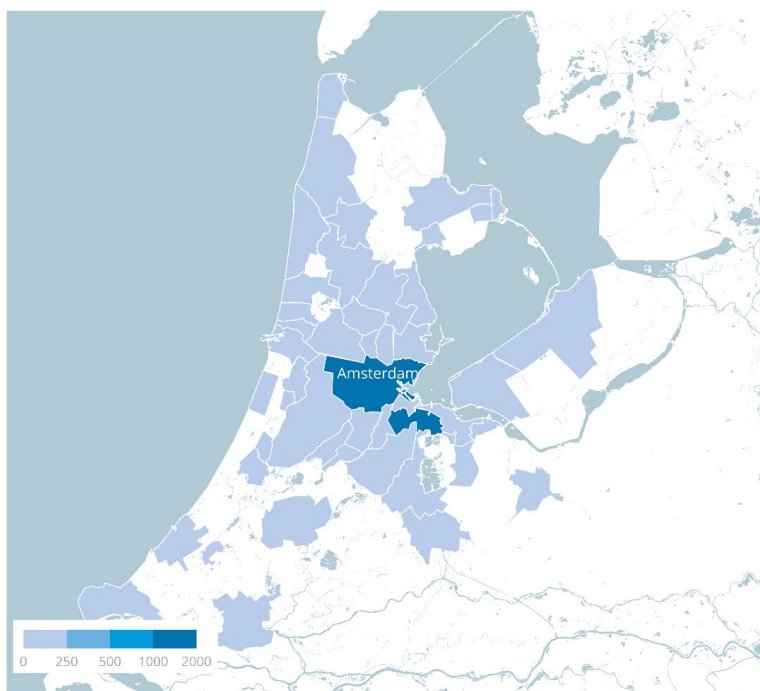
ROC TOP is een klein roc en verzorgt beroepsonderwijs op vier locaties in de gemeente Amsterdam.

Figuur 2 geeft een beeld van het geografisch verzorgingsgebied van ROC TOP. Het overgrote deel van de mbo-studenten van ROC TOP woont in de Metropoolregio Amsterdam (MRA). Met name in de gemeente Amsterdam (56%), gevolgd door Almere (5%), Zaanstad (4%), Haarlemmermeer (4%) en Purmerend (3%).

Figuur 2 Herkomst mbo-studenten ROC TOP

mbo-studenten ROC TOP, 2022

Aantal studenten naar woongemeente (>5)

Tabel 4 geeft een beeld van de (verwachte) ontwikkeling van het aantal mbo-studenten van ROC TOP. Uit de tabel blijkt dat het totaal aantal mbo-studenten in de periode 2018-2022 met ruim 20% is afgenomen, wat neerkomt op een gemiddelde jaarlijkse afname van ruim 5%. Deze afname staat haaks op de stijging van het totaal aantal mbo-studenten in het verzorgingsgebied in dezelfde periode⁸. Dit duidt op een structureel afnemend marktaandeel. Volgens de prognose van DUO, die uitgaat van een gelijkblijvend marktaandeel, zal het totaal aantal studenten in de komende jaren rond de 3.300 blijven schommelen. Gelet op zijn dalende marktaandeel en het per schooljaar 2023-2024 beëindigen van de instroom in een deel van zijn opleidingen, is de prognose van ROC TOP⁹ zelf minder

⁶ Jaarverslag 2022 ROC van Amsterdam-Flevoland

⁷ Van de mbo-studenten komt ongeveer de helft uit een apc-gebied (nl.: ROCvA 44,6% en ROCvF 50,1%). Een apc-gebied is een postcodegebied, waar gemiddeld meer huishoudens met lage inkomens, gemiddeld meer huishoudens met een uitkering en een gemiddeld hoger percentage bewoners met een niet-westerse achtergrond woonachtig zijn. Het percentage studenten uit een apc-gebied is bij het ROCvA en ROCvF aanzienlijk hoger dan het landelijk gemiddelde van 23,3%. Bron: Jaarverslag 2022 ROC van Amsterdam-Flevoland

⁸ Met uitzondering van een daling in 2022 is het aantal studenten in de provincie Noord-Holland in de periode 2018-2022 jaarlijks gestegen met gemiddeld 1,8%. In de regio Groot Amsterdam, waar 68,4% van de studenten van ROC TOP woont, bedraagt de gemiddelde groei in dezelfde periode jaarlijks 3,2%.

⁹ Jaarverslag 2022 ROC TOP, pagina 41.

optimistisch. In de meerjarenbegroting gaat ROC TOP ervan uit dat de daling van het aantal studenten in de komende vier jaar (2023-2027) zal voortzetten, met een jaarlijkse afname van zo'n 10%. Inmiddels geeft ROC TOP aan dat actuele cijfers een nog lager aantal ingeschreven studenten laten zien dan deze meerjarenbegroting¹⁰. De DUO-raming in tabel 4, die uitgaat van een gelijkblijvend marktaandeel voor ROC TOP in de regio, is daarom inmiddels onvoldoende opportuun.

Tabel 4: (Verwachte) ontwikkeling aantal mbo-studenten ROC TOP

Leerweg	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2030	2035
BOL	3.213	2.999	2.846	2.581	2.228	2.274	2.407	2.494	2.532	2.460
BBL	801	823	861	906	1.017	1.008	937	898	789	806
Totaal	4.014	3.822	3.707	3.487	3.245	3.282	3.344	3.392	3.321	3.266

Bron: DUO (Basisregister Onderwijs en MBO prognose 2022)

Tabel 5 toont dat het aantal studenten naar leerweg en niveau van ROC TOP afwijkt van het landelijk gemiddelde. Er is sprake van een beduidend groter aandeel studenten Entree en niveau 2 (33% van het totaal aantal studenten t.o.v. 20% landelijk). Net als voor ROCvA-F geldt dat in het verzorgingsgebied van ROC TOP een relatief groot deel van de mbo-studenten uit een apc-gebied afkomstig is.

Tabel 5: Studenten ROC TOP naar leerweg en niveau, 2022

	Leerweg		Niveau			
	BOL	BBL	Entree	2	3	4
ROC TOP	68,7%	31,3%	8,3%	24,3%	16,4%	51,0%
Landelijk mbo	71,8%	28,2%	3,2%	16,4%	22,3%	58,1%

Bron: DUO (Basisregister Onderwijs)

Totaal fusieorganisatie ROCvA-F en ROC TOP:

Tabel 6 hieronder is een samenvoeging van tabellen 2 en 4 en geeft de (verwachte) ontwikkeling van het totaal aantal mbo-studenten van ROCvA-F en ROC TOP. Dit aantal studenten is in de periode 2018 t/m 2022 gestegen, overeenkomstig de ontwikkeling van de gehele populatie van mbo-studenten in het verzorgingsgebied. Naar de toekomst toe zal volgens DUO-prognose het aantal studenten van de fusieorganisatie nog enkele jaren wat kunnen toenemen om vervolgens tussen de 42.000 en 43.000 te stabiliseren. De prognose in de FER voor de fusieorganisatie is terughoudender. Dit m.n. vanwege de werkelijke ontwikkeling van het aantal studenten van ROC TOP, het aandeel niet bekostigde studenten van ROC TOP en onzekerheid in welke mate mbo-studenten van ROC TOP de komende jaren zullen kiezen voor ROCvA-F. Zie ook toelichting bij tabel 4.

Tabel 6: (Verwachte) ontwikkeling aantal mbo-studenten ROCvA-F en ROC TOP

Instelling	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2025	2030	2035
ROCvA-F	34.710	35.951	37.433	38.901	37.264	38.879	39.523	39.648	39.283
ROC TOP	4.014	3.822	3.707	3.487	3.245	3.282	3.392	3.321	3.266
Totaal fusieorganisatie	38.724	39.773	41.140	42.388	40.509	42.161	42.915	42.969	42.549

Bron: DUO (Basisregister Onderwijs en MBO prognose 2023)

In tabel 7 zijn de samengevoegde gegevens opgenomen over leerweg en niveau van studenten van de fusieorganisatie. Zoals eerder aangegeven is het aandeel studenten Entree en niveau 2 duidelijk groter

¹⁰ Aanvraag fusietoets en FER bestuursoverdracht ROC TOP naar ROCvA-F, pagina 28. Daarnaast in gesprek tussen CMMBO en ROC TOP en ROCvA-F d.d. 27 oktober 2023.

dan het landelijk gemiddelde en het aandeel niveau 3 kleiner. Daarnaast volgen meer dan gemiddeld studenten de bol-leerweg.

Tabel 7: Studenten van fusieorganisatie naar leerweg en niveau, 2022

	Leerweg		Niveau			
	BOL	BBL	Entree	2	3	4
Totaal fusieorganisatie	79,1%	20,9%	4,8%	21,4%	14,6%	59,2%
Landelijk mbo	71,8%	28,2%	3,2%	16,4%	22,3%	58,1%

Bron: DUO (Basisregister Onderwijs en MBO prognose 2022)

Uit de eerder vermelde figuren 1 en 2 blijkt dat het huidige verzorgingsgebied van ROC TOP volledig overlapt met het verzorgingsgebied van ROCvA-F. Het zwaartepunt van het verzorgingsgebied van de gefuseerde instelling is de Metropoolregio Amsterdam, met de gemeente Amsterdam als kern. Zo'n 36% van alle mbo-studenten van ROC TOP en ROCvA-F woont in deze gemeente.

De (concept) Kwaliteitsagenda's 2024-2027 van ROCvA-F en ROC TOP bevatten een (deels) gezamenlijke, beknopte analyse van de sociaal-economische ontwikkeling van de Metropoolregio Amsterdam (MRA). De MRA is het samenwerkingsverband van de provincies Noord-Holland en Flevoland, 30 gemeenten en de Vervoerregio Amsterdam. De volgende figuur 3 geeft een beeld van het gebied en daarvan deel uitmakende regio's. Het MRA-gebied omvat o.a. (deels) de arbeidsmarktregio's Groot Amsterdam, Gooi- en Vechtstreek, Flevoland, Zuid-Kennemerland en IJmond en Zaanstreek/Waterland.

Figuur 3 Overzicht (deelgebieden) Metropoolregio Amsterdam

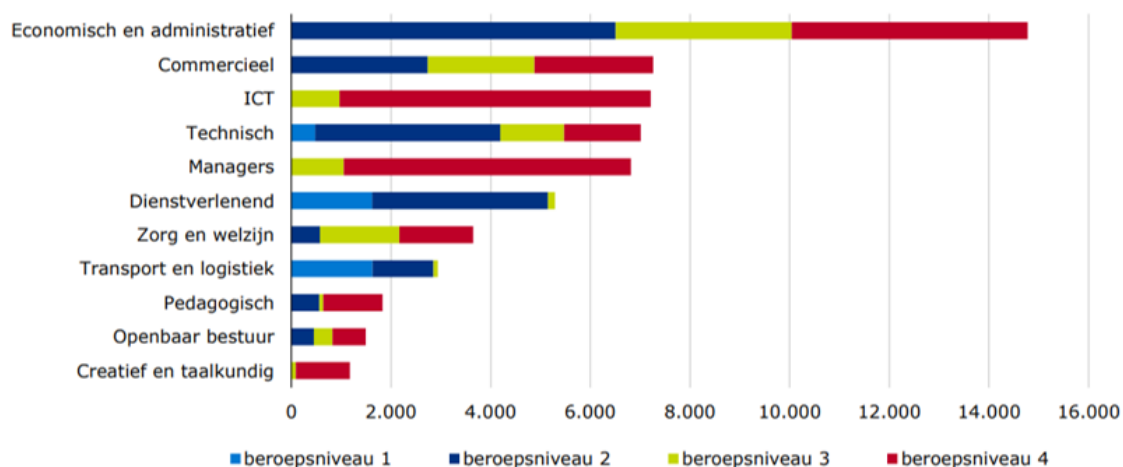
Uit economisch oogpunt behoort de MRA tot de Europese top 5 van economisch sterke regio's. De regio beschikt onder meer over twee luchthavens, zeehavens, het financiële centrum van Nederland, de bloemenvelding van Aalsmeer, Media Valley en clusters van creatieve bedrijven. Tegelijk zijn werk en welvaart binnen het gebied ongelijk verdeeld. De opgaven voor de fusieorganisatie zijn dan ook tweevoudig: ten eerste een bijdrage leveren aan de economische ontwikkeling door een gevarieerd aanbod van kwalitatief goede en actuele opleidingen voor jongeren en werkenden en ten tweede een bijdrage leveren aan de participatie door kwetsbare inwoners aan de maatschappij en arbeidsmarkt.

De omgevingsanalyse in de Kwaliteitsagenda's laat zien dat de omvang van de beroepsbevolking en de arbeidsparticipatie in de MRA de laatste jaren toeneemt. Daarnaast is de afgelopen drie decennia sprake van een flinke verandering in de samenstelling van de beroepsbevolking: het aandeel

middelbaar opgeleiden is afgenomen van 44% naar 34%, het aandeel hoger opgeleiden is verdubbeld van 24% naar 48%. Er is sprake van een toenemende krapte op de arbeidsmarkt in alle economische sectoren: het aandeel openstaande vacatures is de afgelopen drie jaren verdubbeld van ruim 30 naar bijna 60 openstaande vacatures per 100 arbeidsplaatsen (iets hoger dan het landelijk gemiddelde)¹¹.

Figuur 4 geeft een beeld van het aantal en het niveau¹² van openstaande vacatures per beroepsklasse voor de arbeidsmarktregio Groot Amsterdam (medio 2022, het zwaartepunt voor mbo-opgeleiden ligt bij beroepsniveaus 2 en 3). De figuur illustreert de schaarste aan werkenden, ook op mbo-nivea.

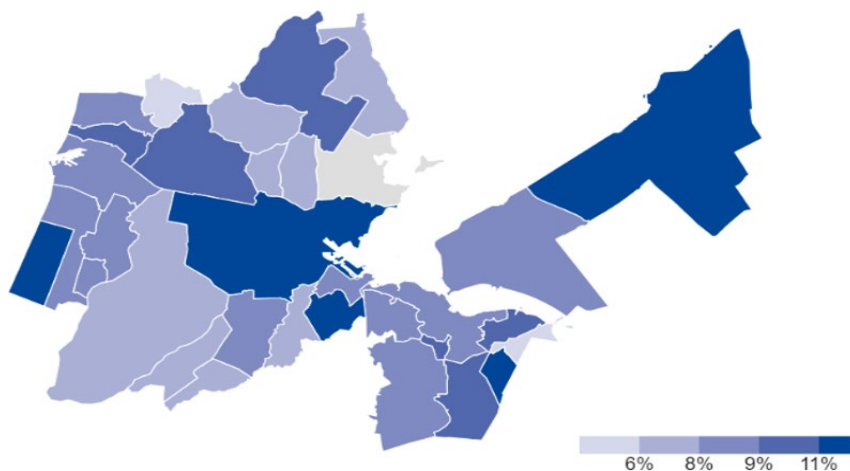
Figuur 4 Aantal openstaande vacatures per beroepsklasse en niveau regio Groot Amsterdam (Bron: UWV)

Zoals eerder aangegeven is werk en welvaart echter niet gelijk verdeeld onder inwoners van de MRA. Eén op de tien MRA-inwoners behoort tot de groep 'kwetsbaren.' Dit houdt in dat zij voldoen aan tenminste drie van de volgende vier kenmerken: een laag inkomen, geen startkwalificatie (diploma havo, vwo, mbo-niveau 2 of hoger), kwetsbare gezondheid en/of geen betaald werk. Figuur 5 geeft een indruk van de verdeling van het aandeel kwetsbare inwoners over de MRA. Er is een sterke relatie tussen de sociaaleconomische status en schoolprestaties.

¹¹ Economische verkenningen Metropoolregio Amsterdam 2023, MRA 2023

¹² Beroepsniveau 1: eenvoudige routinematige taken, waarvoor elementair of lager onderwijs volstaat. Beroepsniveau 2: weinig tot middelmatig complexe taken, waarvoor lager of middelbaar onderwijs vereist is. Beroepsniveau 3: complexe taken, waarvoor middelbaar of hoger onderwijs vereist is. Beroepsniveau 4: zeer complexe gespecialiseerde taken, waarvoor hoger beroepsonderwijs of wetenschappelijk onderwijs vereist is.

Figuur 5 Aandeel kwetsbare inwoners MRA (2020, Bron: gemeente Amsterdam)

Het gemiddelde welvaartsniveau van Amsterdammers zit onder het gemiddelde van de MRA. Hoewel de economie hard groeit in de regio Amsterdam, zijn er relatief weinig inwoners die daarvan meeprofiteren. Met name ROC TOP kent een hoog aandeel studenten met een lage sociaaleconomische status.

De kwaliteitsagenda's van ROC TOP en ROCvA-F bevatten een overzicht van de (belangrijkste) regionale netwerken waarin de instellingen participeren¹³. De verschillende netwerken hebben verschillende doelen en verschillen daarmee van samenstelling. Op hoofdlijnen kan een onderscheid gemaakt worden in netwerken gericht op de economische agenda en de daarmee samenhangende arbeidsmarktvaart en innovatie van beroepsopleidingen (o.a. MRA, tiental publiek-private samenwerkingsverbanden gericht op o.a. techniek, zorg, energietransitie), de sociale agenda (m.n. participatie werkzoekenden, gelijke kansen voor kwetsbare jongeren, verminderen schooluitval, samenwerking met de gemeente Amsterdam (MBO-Agenda 2023-2027) en met arbeidsmarktregio's Groot Amsterdam, Gooi- en Vechtstreek en Flevoland en veiligheidsregio's) en een onderwijsagenda (samenwerkingsverbanden van scholen en kennisinstellingen gericht op o.a. bevorderen doorstroom praktijkonderwijs en vmbo-mbo-hbo, zoals de ontwikkeling van Ad's, 'beroepshavo' en ander doorstroomprogramma's en het bevorderen techniekonderwijs). De meerwaarde van de bestuurlijke fusie is m.n. een efficiëntere vertegenwoordiging van betrokken instellingen in deze netwerken.

Op basis van voorgaande analyse constateert de CMMBO het volgende:

- Het aantal mbo-studenten van ROC TOP is de afgelopen jaren substantieel gedaald. Dit terwijl het aantal mbo-studenten in de regio Amsterdam in dezelfde periode is toegenomen. De daling van het aantal mbo-studenten van ROC TOP is dus niet veroorzaakt door demografische ontwikkelingen, maar door een verlies van marktaandeel. Voor de komende jaren verwacht ROC TOP een verdere daling van het aantal studenten. Dit is de uitkomst van de ruimte die het mbo-stelsel biedt aan studenten om een school te kiezen en aan instellingen om onderling om studenten te kunnen concurreren.
- Het aantal mbo-studenten van ROCvA-F is in de afgelopen jaren gestegen. Naar de toekomst toe verwacht ROCvA-F een stabilisatie tot lichte groei van het aantal mbo-studenten.
- Het verzorgingsgebied van ROC TOP overlapt geheel met dat van ROCvA-F. Het zwaartepunt wordt gevormd door de gemeente Amsterdam.
- ROC TOP en ROCvA-F hebben beide onder hun studenten een relatief groot aandeel kwetsbare jongeren en participeren daarom gezamenlijk in netwerken van overheden en andere onderwijsinstellingen gericht op het bevorderen van kansgelijkheid en voorkómen van uitval

van deze doelgroepen. Daarnaast participeert met name ROCvA-F in netwerken gericht op de economische agenda van de regio.

- De structurele daling van het aantal bekostigde mbo-studenten van ROC TOP draagt volgens de Beleidsregel bij aan een rechtvaardiging van de voorgenomen fusie tussen ROC TOP en ROCvA-F. Voor ROCvA-F geldt deze noodzaak niet, maar ROCvA-F is uit oogpunt van een geheel overlappend verzorgingsgebied met een vergelijkbaar hoog aandeel kwetsbare jongeren de meest logische fusiepartner voor ROC TOP. Het maakt het eenvoudiger om in netwerken met regionale partners te werken aan sterk beroepsonderwijs.

3.2 Toegankelijkheid van een divers onderwijsaanbod

3.2.1 Keuzevrijheid en variatie van het onderwijsaanbod

Uit oogpunt van de fusietoets is hier de vraag aan de orde of de fusie bijdraagt aan het behoud van keuzevrijheid van de student t.a.v. instellingen en aanbod van opleidingen.

Om de keuzevrijheid van studenten t.a.v. instellingen te kunnen beoordelen is eerst, op hoofdlijnen, de huidige situatie in kaart gebracht voor de provincie Noord-Holland. Bijlage 1 bevat een overzicht van de belangrijkste instellingen waar mbo-studenten die in Noord-Holland wonen hun opleiding volgen. Van alle mbo-studenten die in de provincie Noord-Holland wonen, volgt meer dan een derde (36%) zijn opleiding bij ROCvA-F. Gevolgd door Horizon College, waar 17% van de studenten uit Noord-Holland een opleiding volgt¹⁴. Daarna komen Nova College (14%), Regio College (7%), Vonk (6%), ROC TOP (4%) en diverse andere mbo-instellingen. Van alle mbo-studenten die in Noord-Holland wonen volgt dus ruim 40% zijn opleiding bij de beoogde fusieorganisatie van ROCvA-F en ROC TOP.

Als er wordt ingezoomd op het zwaartepunt van het verzorgingsgebied van ROC TOP, de arbeidsmarktregio Groot Amsterdam, blijkt dat ruim 63% van de mbo-studenten in deze regio hun opleiding bij ROCvA-F volgen, 11% bij Nova College en 9% bij ROC TOP¹⁵, gevolgd door Mediacollege Amsterdam, Regio College, HMC en andere instellingen.

Samenvattend leidt de bestuurlijke fusie tussen ROC TOP en ROCvA-F over drie jaar tot het beëindigen van de zelfstandige instelling ROC TOP. Dit betekent, met name voor de regio Groot Amsterdam, minder tot geen keuzevrijheid van studenten t.a.v. instellingen.

Om de keuzevrijheid t.a.v. opleidingen na te gaan, bevat bijlage 2 een overzicht van het huidige aanbod van opleidingen van beide instellingen. ROCvA-F verzorgt, naast de Entree-opleiding, in 15 domeinen 93 beroepsopleidingen met 247 kwalificaties. Daarnaast verzorgt men 8 cross-over kwalificaties. ROCvA-F heeft t.o.v. het landelijk gemiddelde relatief meer studenten in de domeinen Economie en administratie, Handel en ondernemerschap, Transport, scheepvaart en logistiek en Horeca en bakkerij. Verder heeft ROCvA-F een relatief een beperkter aantal studenten in de domeinen Zorg en Welzijn.

ROC TOP verzorgt, naast de Entree-opleiding, in 7 domeinen 21 beroepsopleidingen met 63 kwalificaties. Met ingang van het schooljaar 2023-2024 is de instroom in 25 opleidingen (van de 63) inmiddels stopgezet¹⁶. Door het beperkte aantal ingeschreven studenten was het niet meer rendabel de instroom van deze opleidingen open te houden. Ten opzichte van het landelijk gemiddelde heeft ROC TOP relatief veel meer studenten in het domein Zorg en welzijn (60%) en de Entree-opleiding

¹³ *Samen werken aan talent, Kwaliteitsagenda 2024-2027*, ROC TOP, paragraaf 2.2 en *Kwaliteitsagenda ROC van Amsterdam-Flevoland 2024-2027*, ROCvA-F, paragraaf 2.2

¹⁴ Horizon College en Regio College gaan per 2024 fuseren. Hun gezamenlijke marktaandeel in Noord-Holland bedraagt dan 24%

¹⁵ Marktaandeel van ROC TOP in de regio Groot Amsterdam; 2018: 10,2%, 2019: 10,0%, 2020: 9,7%, 2021: 9,0% en 2022: 8,7%. ROCvA-F in dezelfde regio; 2018: 61,4%, 2019: 61,7%, 2020: 62,4%, 2021: 63,6% en 2022: 63,1%.

¹⁶ Het gaat overwegend om opleidingen in de domeinen Economie en administratie, Handel en ondernemerschap, Veiligheid en sport en Toerisme en recreatie waarvan de instroom is stopgezet.

(8%).

Vrijwel het totale opleidingsaanbod van ROC TOP overlapt met het aanbod van ROCvA-F. Het gaat om zo'n 21 dezelfde beroepsopleidingen en 60 kwalificaties. Dit betekent dat beide instellingen nu in totaal 94 beroepsopleidingen verzorgen met ruim 250 kwalificaties. Er is dus sprake van behoud van een breed, gedifferentieerd aanbod van opleidingen waaruit studenten kunnen kiezen in het verzorgingsgebied.

De fusieorganisatie heeft concreet de volgende ambities geformuleerd met betrekking tot het opleidingsaanbod. In lijn met de eerder genoemde overlap tussen de opleidingen van ROC TOP en ROCvA-F, streeft de fusieorganisatie allereerst naar het behoud van het bestaande aanbod van opleidingen voor studenten in de Metropoolregio Amsterdam. Dit behelst de integratie en indaling van ROC TOP-opleidingen in verwante ROCvA-F opleidingen. Bovendien ziet de fusieorganisatie kansen voor innovatie in het onderwijs, met name in de ontwikkelings- en innovatieagenda's voor Zorg en Welzijn, evenals voor Entree op niveau 2 en de Plusscholen. Als bijkomende ambitie beoogt de fusieorganisatie de waardevolle 'good practices' van ROC TOP, zoals bepaalde Zorg & Welzijn-opleidingen, de Amsterdamse Plus, ROC TOP's expertise op het gebied van flexibel en gepersonaliseerd onderwijs, te behouden en verder te ontwikkelen¹⁷.

De Commissie constateert over de bijdrage van de fusie aan het behoud van keuzevrijheid van de student t.a.v. instellingen en aanbod van opleidingen samengevat, het volgende:

- Vanuit het perspectief van keuzevrijheid van instellingen resulteert de voorgenomen fusie op termijn in het beëindigen van één mbo-instelling. Dit is met name van invloed op keuzevrijheid van studenten voor instellingen in Amsterdam. In Amsterdam blijft nog één roc over. Er is in zekere zin sprake van een paradox: vanwege de bestaande keuzevrijheid zijn in de afgelopen jaren minder jongeren gaan kiezen voor ROC TOP, hetgeen nu over drie jaar gaat leiden tot het verdwijnen van ROC TOP en dus een keuzemogelijkheid minder. Dit ondanks een lichte groei van het totaal aantal mbo-studenten in het gebied.
- Er blijft er een breed en gedifferentieerd aanbod van opleidingen beschikbaar voor studenten, omdat vrijwel alle opleidingen die nu door ROC TOP worden aangeboden ook verzorgd worden door ROCvA-F in Amsterdam.
- Een doel van de bestuurlijke fusie is het behoud en verder ontwikkelen van de 'pareltjes' in het aanbod van ROC TOP: het beroepsonderwijs voor kwetsbare jongeren (Entree, niveau 2 en Plusscholen) en zorgopleidingen. Dit door bundeling van expertise en een additionele investering.
- Het behoud van keuzevrijheid van studenten t.a.v. een breed en gevarieerd regionaal aanbod van opleidingen en het behoud van expertise t.a.v. beroepsonderwijs voor kwetsbare jongeren draagt op basis van de Beleidsregel positief bij aan de beoordeling van de fusie. Dat laat onverlet dat het opmerkelijk is dat in Amsterdam, een gebied met een groot en groeiend aantal jongeren, er feitelijk nauwelijks tot geen keuzevrijheid voor studenten meer ontstaat t.a.v. instelling.

3.2.2 Bereikbaarheid en spreiding van onderwijsvoorzieningen

Het criterium bereikbaarheid en spreiding van onderwijsvoorzieningen gaat over de vraag of er ook na de fusie beroepsonderwijs in de nabijheid van studenten beschikbaar blijft. In het bijzonder voor jongeren in een kwetsbare positie.

Vanaf het moment van fuseren wordt het onderwijs en de -organisatie van ROC TOP stapsgewijs geïntegreerd in ROCvA-F. Gedurende deze transitieperiode (2024-2026) wordt ook afgewogen welke vestigingen van ROC TOP gesloten en afgestoten moeten worden en welke kunnen worden voortgezet. Alle huidige locaties van ROC TOP bevinden zich dichtbij locaties van ROCvA-F. Hierdoor zal de fusie, ondanks het verdwijnen van enkele locaties, in het algemeen weinig gevolgen hebben voor de

¹⁷ Aanvraag fusietoets en FER bestuursoverdracht ROC TOP naar ROCvA-F. Pagina's 39 en 40.

spreiding en bereikbaarheid van onderwijsvoorzieningen in het verzorgingsgebied, i.c. de gemeente Amsterdam. Voor specifieke opleidingen kunnen de gevolgen voor de bereikbaarheid verschillend uitpakken: de bereikbaarheid zal voor sommige studenten verbeteren, terwijl deze voor anderen mogelijk verslechtert. De exacte impact op de bereikbaarheid en spreiding van onderwijsvoorzieningen voor individuele studenten is daarom momenteel lastig te bepalen, volgens de FER.

Voor het behoud en verder ontwikkelen van het beroepsonderwijs voor de meest kwetsbare studenten bevat de FER de contouren van een ontwikkelprogramma Entree, Niveau 2 en Plusscholen. Specifiek Wat betreft het aantal en spreiding van Plusscholen in de stad staat daarin aangegeven dat een herijking van het huidige palet van de Pluslocaties uit oogpunt van onderwijs en bedrijfsvoering wenselijk is. Uitgangspunt daarbij is om de kleinschaligheid en geborgenheid te behouden en te koesteren en rekening te houden met de bereikbaarheid van de voorzieningen voor studenten. Bij de nadere uitwerking van de spreiding van de Plusvoorzieningen zal gebruik gemaakt worden van de aanwezigheid van verschillende campussen en mbo-colleges en de doorontwikkeling van het hybridewerken. E.e.a. wordt uitgewerkt in samenwerking met de gemeente Amsterdam die een belangrijke financiële bijdrage levert aan het in stand houden van Plusvoorzieningen.

ROC TOP en ROCvA-F concluderen in hun FER dat, ondanks komende veranderingen, er nog steeds een goed bereikbaar onderwijsaanbod in de Metropool Regio Amsterdam zal zijn. Voor het merendeel van de studenten wordt momenteel voldaan aan de reistijdnorm van maximaal 60 minuten, en maximaal 30 minuten voor kwetsbare studenten. Deze normen zullen na de bestuursoverdracht behouden blijven¹⁸.

De Commissie concludeert t.a.v. bereikbaarheid en spreiding van onderwijsvoorzieningen het volgende:

- De voorgenomen fusie zal naar verwachting in het algemeen beperkt van invloed zijn op de bereikbaarheid en spreiding van onderwijsvoorzieningen in de gemeente Amsterdam. Dit omdat de locaties van ROC TOP en ROCvA-F in elkaars nabijheid liggen. Afhankelijk van opleiding verandert er voor sommige huidige studenten van ROC TOP niets, voor sommige studenten zal de bereikbaarheid wat verbeteren, terwijl deze voor anderen mogelijk wat kan verslechteren. Voor het merendeel van de studenten wordt volgens de fusiepartners momenteel voldaan aan de reistijdnorm van maximaal 60 minuten, wat behouden zal blijven.
- Specifieke aandacht is er voor het aantal en de spreiding van onderwijsvoorzieningen voor kwetsbare jongeren. Uitgangspunt daarbij is de kleinschaligheid en geborgenheid te behouden en rekening te houden met de bereikbaarheid van de voorzieningen voor studenten, waarbij reistijd nog steeds maximaal een half uur zal bedragen.
- Samengevat concludeert de Commissie dat de fusieorganisatie duidelijke voornemens t.a.v. bereikbaarheid en spreiding van voorzieningen heeft geformuleerd als uitgangspunt voor de transitieperiode (2024-2026) waarin o.a. stapsgewijs afgewogen moet gaan worden welke locaties van ROC TOP voortgezet gaan worden en welke beëindigd.

3.3 Doelmatigheid

3.3.1 Interne doelmatigheid

Uit oogpunt van de Regeling en beleidsregels fusietoets in het onderwijs 2017, heeft het criterium interne doelmatigheid vooral betrekking op de (financiële) continuïteit van de fusieorganisatie.

Daarvoor wordt eerst gekeken naar de huidige financiële uitgangspositie van de betrokken instellingen. Tabel 8 (op de volgende pagina) bevat de financiële kerngegevens van ROC van Amsterdam en ROC van Flevoland (beide instellingen vallen onder het bevoegd gezag ROCvA-F) en

¹⁸ Aanvraag fusietoets en FER bestuursoverdracht ROC TOP naar ROCvA-F, voorlopige versie 29082023. Pagina 40.

ROC TOP. Hieruit blijkt op hoofdlijnen dat de financiële positie van alle betrokken instellingen de afgelopen jaren in overwegende mate voldoende is geweest en besturen uit financieel oogpunt in control zijn. Dit laatste betekent voor ROC TOP dat men in recente jaren in toenemende mate concessies heeft moeten doen t.a.v. investeringen in de kwaliteit van bedrijfsvoering en het onderwijs¹⁹. Gelet op de verwachte blijvende daling van het aantal studenten staat ROC TOP nu op een kantelpunt. O.a. de omvang en aard van het personeelsbestand en huisvesting zou op de daling van het aantal studenten aangepast moeten worden tegen steeds hogere frictiekosten, waardoor er nog minder financiële ruimte is voor kwalitatief goed onderwijs, wat weer van invloed is op het aantal studenten, enz. Samengevat: de neerwaartse vicieuze cirkel is reeds ingezet en deze kan onvoldoende zelfstandig doorbroken worden.

Tabel 8: Financiële kengetallen ROC van Amsterdam, ROC van Flevoland en ROC TOP.

	ROCvA	ROCvF	ROC TOP	Norm
Rentabiliteit				
2019	-0,1	0,4	0,1	0 (meerjarig gemiddelde)
2020	2,0	4,6	1,5	
2021	3,7	4,1	1,1	
2022	2,0	3,4	-3,9	
Liquiditeit				
2019	0,9	1,0	2,3	> 0,75
2020	1,0	1,1	2,0	
2021	1,2	1,3	1,8	
2022	1,1	1,6	1,6	
Solvabiliteit				
2019	0,42	0,37	0,42	> 0,3
2020	0,43	0,41	0,58	
2021	0,44	0,46	0,58	
2022	0,45	0,49	0,62	

Bron: DUO en jaarverslagen betrokken instellingen

Ter voorbereiding op de bestuurlijke fusie is een inschatting gemaakt van noodzakelijke transitiekosten om: de kwaliteit van onderwijs voor de huidige studenten van ROC TOP te waarborgen (zodat hun opleiding kunnen afronden met een geldig diploma), de onderwijsvoorzieningen van ROC TOP voor zorgopleidingen en opleidingen voor kwetsbare jongeren te continueren binnen ROCvA-F en om de aard en omvang van medewerkers, huisvesting en ICT in overeenstemming te brengen met de ontwikkeling van het aantal studenten.

ROC TOP, ROCvA-F, het ministerie van OCW en de gemeente Amsterdam hebben over de omvang en dekking van de ingeschatte transitiekosten een akkoord bereikt, waarover o.a. de Tweede Kamer door de minister van OCW is geïnformeerd²⁰. Deze transitiekosten staan in tabel 9 en bedragen in totaal € 35,1 miljoen. Deze kosten worden gedekt door liquide middelen van ROC TOP (€ 13,8 miljoen), een bijdrage van het ministerie van OCW (€ 20,3 miljoen euro) en van de gemeente Amsterdam (€ 1 miljoen euro).

¹⁹ Project TOP, Due diligence rapport, PWC, 2023

²⁰ Tweede Kamer, 2022-2023, 31524, nr. 571

Tabel 9: Transitiekosten ROC TOP

Transitiekosten	
Onderwijskwaliteit	€ 8,3 mln
Personeel	€ 6,7 mln
Huisvesting	€ 13,5 mln
ICT	€ 2,4 mln
Proces- en integratiekosten	€ 4,3 mln
Totale transitiekosten	€ 35,1 mln

De fusie leidt ook tot besparingen. Deze besparingen worden in de FER als volgt gekwantificeerd:

- De besparing op bestuurskosten (CvB, RvT) bedragen na beëindiging van Stichting ROC TOP ca. € 200.000,- per jaar;
- De besparing op ondersteunend en beheerspersoneel (ingeschat op ca. 17 fte) levert vanaf 2025 ca. €1,4 mln. per jaar op.
- De verwachte besparing op huisvestingslasten bedraagt t/m 2027 in totaal ca. € 2,7 mln. Hierna structureel jaarlijks ca. € 1,0 mln.;

Mede op basis van voorgaande overeenkomst over (externe financiering van) transitiekosten, geraamde besparingen en de bestaande meerjarenbegrotingen van ROC TOP²¹ en ROCvA-F is in de FER voor de fusieorganisatie een indicatieve, geconsolideerde meerjarenbegroting opgesteld voor de periode 2023 - 2027, zie tabel 10.

	2023	2024	2025	2026	2027
Resultaat ROCvAF-ROC TOP	-6.072	-5.893	-1.561	2.035	2.308
Transitiekosten	-2.400	-16.500	-4.600	-2.000	-800
Externe financiering transitiekosten	21.300	-	-	-	-
Resultaat ROCvAF-ROC TOP incl. transitiekosten	12.828	-22.393	-6.161	35	1.508

Inherent aan een meerjarenbegroting is dat deze opgesteld is op basis van huidige inzichten en inschatting van risico's. Die zijn in paragraaf 5.2 van de FER benoemd, waarbij ook beheersmaatregelen zijn aangegeven. De ontwikkeling van de financiële ratio's is eveneens doorberekend aan de hand van de meerjarenbegroting en die bevinden zich naar verwachting ruim boven de normen²². Pas eind 2023 is er meer duidelijkheid over met name het daadwerkelijk aantal ingeschreven (on)bekostigde studenten van ROC TOP per schooljaar 2023-2024 en worden de meerjarenbegroting en financiële ratio's geactualiseerd.

²¹ Gecorrigeerd voor een inmiddels kleinere instroom van studenten. Het effect van het stopzetten van de instroom in 25 opleidingen per 01-08-2023 is daarbij nog niet verwerkt. Aanvraag fusietoets en FER bestuursoverdracht ROC TOP naar ROCvA-F, pagina 29.

²² De solvabiliteit blijft minimaal 50% (norm: minimaal 30%), de liquiditeit blijft minimaal 1 (norm: minimaal 0,75). Ook blijft de omvang van de liquide middelen van de fusieorganisatie in deze periode boven de minimumnorm van € 2 miljoen. Aanvraag fusietoets en FER bestuursoverdracht ROC TOP naar ROCvA-F, pagina 31.

Op basis van voorgaande constateert de Commissie het volgende:

- De financiële positie van zowel ROCvA-F als ROC TOP is de jaren voorafgaand aan de fusie overwegend voldoende. Dat neemt niet weg dat op dit moment bij ROC TOP zich een neerwaartse spiraal heeft ingezet van dalende studentenaantallen, teruglopende inkomsten en onvoldoende onderwijskwaliteit. ROC TOP kan deze neerwaartse spiraal niet meer zelfstandig doorbreken.
- De bestuurlijke fusie tussen ROCvA-F en ROC TOP resulteert in structurele besparingen op m.n. bestuur, overhead en op huisvesting.
- De fusie brengt transitiekosten met zich mee. Deze zijn gespecificeerd en door ROC TOP in beginsel te financieren, mede dankzij eenmalige, externe bijdragen van het ministerie van OCW en de gemeente Amsterdam.
- De indicatieve, geconsolideerde meerjarenbegroting van ROC TOP en ROCvA-F bevat nog een aantal onzekerheden en risico's die pas in de loop van de tijd uitkristalliseren. Dit zal tijdens de transitie blijvende aandacht vragen, ook van de medefinanciers van het reddingsplan.
- Mits alle financiers zich blijvend committeren aan de uitvoering van het reddingsplan, draagt de financiële paragraaf in de FER op basis van de Beleidsregel bij aan een positieve beoordeling van de fusie.

3.3.2 Externe (macro)doelmatigheid

Dit criterium kent een aantal aspecten, namelijk de doelmatigheid van het huidige mbo-opleidingenaanbod van de twee instellingen, de verhouding hiervan tot het aanbod van mbo-opleidingen in het gehele verzorgingsgebied en het arbeidsmarktperspectief van het mbo-aanbod (aansluiting op de arbeidsmarkt). Deze aspecten worden hierna achtereenvolgens kort uitgewerkt.

Doelmatigheid opleidingenaanbod:

De fusie biedt mogelijkheden om de doelmatigheid van het opleidingenaanbod van beide instellingen te versterken en daarmee een breed, gevarieerd aanbod in stand te houden. ROCvA-F verzorgt ongeveer 90 beroepsopleidingen met bijna 270 kwalificaties²³. Gemiddeld is er sprake van bijna 343 studenten per beroepsopleiding en 122 studenten per kwalificatie. Voor zo'n 68 van de verzorgde kwalificaties (18%) zijn minder dan 18 studenten ingeschreven.

ROC TOP verzorgt 21 beroepsopleidingen met 63 kwalificaties²³. Gemiddeld zijn er ongeveer 155 studenten per beroepsopleiding en 47 studenten per kwalificatie. Voor zo'n 25 van de verzorgde kwalificaties (34%) zijn minder dan 18 studenten ingeschreven. Wanneer het gemiddeld aantal van 47 studenten per kwalificatie wordt vergeleken met andere instellingen die recent gefuseerd zijn, dan bevestigt dit kenmerk op hoofdlijnen dat er inmiddels sprake is van versnippering van het opleidingenaanbod van ROC TOP²⁴. Mede daarom heeft ROC TOP vanaf 1 augustus 2023 de instroom voor 25 opleidingen stopgezet, deze zijn vanwege hun te kleine omvang uit oogpunt van bedrijfsvoering niet meer rendabel²⁵.

Nagenoeg het gehele opleidingenaanbod van beide instellingen overlapt. Rekenkundig heeft de fusieorganisatie zo'n 94 unieke beroepsopleidingen met ruim 270 kwalificaties. Gemiddeld zijn er 379 studenten per beroepsopleiding en zo'n 134 studenten per kwalificatie. Ruim een kwart (70) van de

²³ Inclusief Entree-opleidingen (en cross-over kwalificaties in het geval van ROCvA-F).

²⁴ Voor Regio College, De Leijgraaf, Nordwin en Terra was het gemiddeld beperkte aantal studenten per opleiding ('versnippering van opleidingen') een belangrijke reden om te (willen) fuseren. Bij deze instellingen was het gemiddeld aantal ongewogen studenten per kwalificatie kleiner dan 50, met een bovengemiddeld aandeel bbl-studenten. Waardoor het voor hen steeds moeilijker werd een breed aanbod in stand te houden. De instellingen waarmee zij gefuseerd zijn hadden op dat moment een gemiddeld aantal studenten per kwalificatie van 70 en hoger met een meer gemiddelde verhouding bol/bbl. Het huidige gemiddelde van 122 studenten per kwalificatie van ROCvA-F is reeds hoog.

²⁵ Aanvraag fusietoets en FER bestuursoverdracht ROC TOP naar ROCvA-F, pagina 20.

verzorgde kwalificaties heeft minder dan 18 studenten. Omdat het verzorgingsgebied van beide instellingen geheel overlapt, tonen voorgaande cijfers aan dat er in beginsel mogelijkheden zijn om met de fusie de doelmatigheid van het opleidingsaanbod nog verder te versterken door opleidingen van ROC TOP te integreren in het aanbod van ROCvA-F en daarmee het aantal studenten per opleiding te vergroten.

Regionaal opleidingsaanbod:

Het grootste deel van het gezamenlijke verzorgingsgebied van ROCvA-F en ROC TOP wordt gevormd door de provincie Noord-Holland en daarbinnen de regio Groot Amsterdam. Wat betreft de doelmatigheid en het arbeidsmarktperspectief van het gehele aanbod van mbo-opleidingen van alle mbo-instellingen in dit gebied doen zich de laatste jaren enkele ontwikkelingen voor. Kort samengevat is er sprake van een beweging van onderlinge concurrentie naar meer onderlinge afbakening en andere, verdergaande vormen van samenwerking (waaronder fusies) om een doelmatiger en arbeidsmarktrelevant aanbod in stand te houden²⁶. Dit mede gestimuleerd door provinciale en gemeentelijke overheden²⁷. Van de 9 recente mbo-instellingen in Noord-Holland zijn/willen 6 instellingen fuseren: ROC Kop van Noord-Holland en Clusius College zijn inmiddels gefuseerd tot de verticale scholengemeenschap Vonk. Regio College en Horizon College gaan vanaf 2014 fuseren en ROC TOP en ROCvA-F hebben het voornemen bestuurlijk te gaan fuseren. Resteren twee bovenregionaal werkende beroepscolleges (Mediacollege Amsterdam en Hout- en Meubileringscollege) en het roc Nova College dat met name in Zuid- en Midden-Kennemerland en de Haarlemmermeer actief is. Mede op instigatie van de gemeente Amsterdam (om tot een geografisch logische en doelmatige indeling van het mbo-onderwijs te komen), heeft ROC TOP tijdens zijn verkenning van een fusiepartner gekozen om bestuurlijk te willen gaan fuseren met ROCvA-F. (Van alle mbo-studenten die in de arbeidsmarktregio Groot Amsterdam wonen volgt 63% zijn opleiding bij ROCvA-F, 11% bij Nova College en 9% bij ROC TOP).

Arbeidsmarktperspectief opleidingsaanbod:

Tabel 12 toont het percentage gediplomeerde schoolverlaters met werk (meer dan 12 uur per week) voor verschillende jaren en opleidingsniveaus van ROC TOP, ROCvA, ROCvF, evenals het landelijk gemiddelde. Opmerkelijk is dat het percentage gediplomeerde schoolverlaters met werk gedurende de afgelopen jaren voor alle drie de instellingen consequent onder het landelijke gemiddelde lag. ROC TOP bevond zich het verst verwijderd van het landelijke gemiddelde: zo'n 12 procentpunt. Terwijl ROC van Amsterdam en ROC van Flevoland beide zo'n 6 procentpunt onder het landelijke gemiddelde presteerden. Een verklaring hiervoor is het relatief hoge aandeel studenten met een lagere sociaal economisch status dat bij de betrokken instellingen studeert op niveau 2 en de entree-opleidingen. Dit sluit aan bij het overzicht van openstaande vacatures in paragraaf 3.1 (figuur 4), waaruit enerzijds blijkt dat er sprake is van een krappe arbeidsmarkt, maar ook dat deze krapte sterk afhangt van beroepsklasse en niveau.

²⁶ Noord-Holland kent twee periodieke overleggen van mbo-instellingen waarin afstemming plaatsvindt over het opleidingsaanbod: 'Noord-Holland breed' (alle in Noord-Holland gevestigde mbo-instellingen: Horizon College, Regio College, Nova College, Vonk, ROC TOP, ROC van Amsterdam-Flevoland, Media College en Hout- en Meubileringscollege) en 'Noord-Holland smal' (Horizon College, Regio College, Nova College en Vonk,)

²⁷ De provincie Noord-Holland en de MRA voeren al geruime tijd beleid gericht op het bevorderen van de aansluiting tussen het (middelbaar) beroepsonderwijs en de arbeidsmarkt. Dit door middel van regievoering en (programma)subsidies. Een recent voorbeeld is de provinciale 'Uitvoeringsagenda Arbeidsmarkt & Onderwijs 2021-2023' waarmee o.a. voor het mbo aan een netwerk van campussen wordt gewerkt. De gemeente Amsterdam heeft voor de ontwikkeling van het mbo in haar gemeente een eigen beleidsprogramma: de MBO-Agenda 2023-2027.

Tabel 12: % gediplomeerde schoolverlaters met werk (>12 uur/week)

Instelling	2017	2018	2019	2020			
	totaal	totaal	totaal	totaal	niv 2	niv 3	niv 4
ROC van Flevoland	78%	84%	86%	82%	73%	88%	83%
ROC van Amsterdam	82%	84%	84%	79%	76%	84%	82%
ROC TOP	68%	75%	78%	78%	69%	78%	89%
Landelijk mbo	86%	89%	89%	88%	82%	92%	90%

Bron: CBS

Voor het versterken van de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt sluit ROC TOP voorafgaand aan de bestuurlijke fusie reeds aan bij maatregelen die ROCvA-F hiervoor formuleert in zijn Kwaliteitsagenda 2024-2027²⁸. Voor wat betreft de lagere opleidingsniveaus richten de maatregelen zich met name op het voorkómen van ongediplomeerde uitstroom (intensievere (studie)loopbaan)begeleiding), meer aandacht voor basisvaardigheden die voor alle beroepen van belang zijn (taal-, reken- en digitale vaardigheden) en bevorderen doorstroom naar hogere niveaus. Het (na diplomering) begeleiden van schoolverlaters naar werk is in afwachting van de wet School naar werk nog niet verder uitgewerkt²⁹.

Uit oogpunt van het opleiden voor tekortsectoren is de fusieorganisatie voornemens een instellingsbrede visie en ambitie voor loopbaanoriëntatie en beroepskeuze (LOB) te gaan uitwerken en invoeren. Hierin worden ook reeds bestaande activiteiten in verwerkt (huidige intake van studenten vanuit het vo, skills-wedstrijden, loopbaancoaches), is het voornemen om recente, kleinschalige initiatieven (zoals een oriëntatiejaar) breder toe te passen binnen de gehele organisatie en worden per sector (al dan niet samen met het vo en bedrijfsleven) uiteenlopende activiteiten ondernomen om jongeren kennis te laten maken met de (gesimuleerde) beroepspraktijk van tekortsectoren. Voorbeelden van dit laatste zijn het Health Experience Centre en Tech Campus. De instellingsbrede visie wil deze ‘duizend bloemen’ bij elkaar brengen, kijken wat de werkende principes daarvan zijn en die de komende jaren binnen de gehele organisatie gaan toepassen.

De meerwaarde van de bestuurlijke fusie hierbij is dat perspectiefvolle initiatieven van ROC TOP om arbeidsmarktgericht op te leiden overgenomen kunnen worden door ROCvA-F. Omdat ROC TOP deze niet zelf kan voortzetten.

Doorstroom en opstroom

Tabel 13 geeft aan hoeveel afgestudeerden binnen een jaar na het behalen van hun diploma doorgingen naar een hoger opleidingsniveau binnen dezelfde instelling. Bij ROC TOP varieerde het percentage studenten dat opstroomde de afgelopen jaren tussen ongeveer 55% en 60%, met een gemiddelde van 57%. Dat ligt ruim 7% onder het landelijke gemiddelde in diezelfde periode, dat op 64,1% ligt. ROC van Flevoland had gedurende dezelfde periode een gemiddelde van 64%, wat vergelijkbaar is met het landelijke gemiddelde. ROC van Amsterdam lag ook iets onder het landelijk gemiddelde³⁰.

²⁸ Dit thema is een verplicht onderdeel volgens de Werkagenda MBO en de daarop gebaseerde Regeling Kwaliteitsafspraken mbo 2024-2027. Het omvat de ondersteuning van studenten naar werk en afname vsv (voor met name de lagere niveaus) en de aansluiting van opleidingen op regionale tekortsectoren.

²⁹ Zie mogelijkheden die het wetsvoorstel ‘Van school naar werk’ gaat bieden om, in samenwerking met gemeenten, schoolverlaters op lagere niveaus te begeleiden gedurende hun eerste stappen op de arbeidsmarkt.

³⁰ Mbo Transparant, Aandeel doorstroom entree, niveau 2 en 3

Tabel 13: Gediplomeerde opstroom naar hoger niveau binnen instelling

Instelling	2018	2019	2020	2021
ROC van Flevoland	62,4%	65,2%	66,5%	61,9%
ROC van Amsterdam	62,7%	64,2%	64,5%	60,4%
ROC TOP	55,8%	59,8%	57,4%	55,1%
Landelijk mbo (roc)	63,8%	65,5%	64,9%	62,3%

Bron: MBO Transparant

Het percentage mbo-4 gediplomeerden van ROC van Amsterdam dat doorstroomt naar het hbo bevindt zich rond het landelijk gemiddelde in 2022. Ongeveer één op de drie (34%) gediplomeerden op niveau 4 van ROC van Amsterdam gaat verder met hun loopbaan in het hbo. Bij ROC TOP is dit percentage aanzienlijk kleiner (23%). Het landelijke doorstroompercentage naar het hbo lag in 2022 op 32%. Bron: DUO.

Tabel 14 geeft een overzicht van het studiesucces van mbo-doorstromers op het hbo van beide instellingen en het landelijk gemiddelde. Met succes wordt hier het percentage van de eerstejaars dat een jaar later nog bij dezelfde instelling studeert of de instelling met een diploma heeft verlaten bedoeld. Uit de tabel valt op te maken dat het studiesucces van mbo-doorstromers op het hbo van alle instellingen de afgelopen jaren vergelijkbaar met of net onder het landelijk gemiddelde lag³¹.

Tabel 14: Studiesucces op het hbo van mbo-doorstromers

Instelling	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
ROC van Flevoland	80%	77%	86%	88%	75%
ROC van Amsterdam	79%	78%	85%	85%	80%
ROC TOP	78%	79%	82%	83%	77%
Landelijk mbo	80%	80%	86%	85%	81%

Bron: DUO Open Onderwijsdata

De (onderling afgestemde) Kwaliteitsagenda's van beide instellingen bevatten maatregelen gericht op het bevorderen van de doorstroom en het doorstroomsucces, ook binnen de beroepskolom. Een voorbeeld hiervan is de 'beroepshavo' waarbij met name vmbo-t gediplomeerden via een kortere, meer praktijkgerichte leerweg in het mbo kunnen doorstromen naar het hbo.

De Commissie komt samengevat tot de volgende conclusies:

- De doelmatigheid van het opleidingsaanbod van ROC TOP staat onder druk, er is sprake van versnippering. ROCvA-F biedt dezelfde opleidingen aan. De integratie van ROC TOP in ROCvA-F zal naar verwachting in enige mate bijdragen aan de verdere doelmatigheid van het opleidingsaanbod van ROCvA-F.
- De doelmatigheid van het gehele opleidingsaanbod in Noord-Holland moet bezien worden in het licht van de huidige fusiebeweging waarbij zes van de negen instellingen in relatief (korte) tijd (bestuurlijk)fuseren en zich ieder op een redelijk afgebakend geografisch gebied richten. Uit oogpunt van doelmatigheid zijn ROC TOP en ROCvA-F ook logische partners. Overheden in het

³¹ DUO Open Onderwijsdata. Kwaliteitsafspraken 2024-2027 / levering 2023.

gebied stimuleren de doelmatigheid en arbeidsmarktrelevantie van het mbo-opleidingenaanbod in het gebied door agendavorming en (programma)subsidies. Mede gericht op de inclusie van kwetsbare jongeren.

- Het arbeidsmarkt- en doorstroomperspectief van het opleidingenaanbod verschilt tussen de betrokken instellingen, maar ligt onder het landelijk gemiddelde. Een verklaring hiervoor is het relatief hoge aandeel studenten met een lagere sociaal economisch status dat bij de betrokken instellingen studeert op niveau 2 en de entree-opleidingen. In hun Kwaliteitsagenda's 2024-2027 formuleren ROC TOP en ROCvA-F diverse maatregelen om het arbeidsmarkt- en doorstroomperspectief voor met name de lagere niveaus te versterken. ROC TOP kan dit niet op eigen kracht uitvoeren en anticipeert hiervoor geheel op de bestuurlijke fusie met ROCvA-F die wel over de benodigde uitvoeringskracht beschikt.
- Er ligt volgens de Commissie voor de fusieorganisatie nog wel een flinke uitdaging om alle voornemens, ideeën en veelheid aan bestaande initiatieven om het arbeidsmarkt- en doorstroomperspectief te verbeteren (zowel intern als extern de fusieorganisatie) op hun werkende principes te beoordelen en deze op gestructureerde wijze binnen de gehele organisatie toe te passen. Zodat daadwerkelijk resultaten behaald worden.

3.4 Kwaliteit en responsiviteit van het onderwijs

Bij ROC TOP staat de kwaliteit van het onderwijs al geruime tijd onder druk. Zowel inspectierapporten³² als due diligence onderzoeken hebben diverse zorgwekkende problemen aan het licht gebracht. Deze omvatten onder andere het niet voldoen aan wettelijke eisen met betrekking tot onderwijstijd (BOT-uren), regelmatig ontoereikende didactische kwaliteit van de lessen, problemen met betrekking tot examinering, hoog verzuim, aanzienlijke percentages ongediplomeerde uitstroom en vsv, en onvoldoende onderwijsresultaten. Het is daarbij duidelijk dat ROC TOP niet over het zelfherstellend vermogen beschikt om deze problemen zelfstandig op te lossen³³. Daarnaast zijn ook studenten van ROC TOP volgens de JOB-monitor (2022) minder dan gemiddeld tevreden over kwaliteitsaspecten van hun onderwijs³⁴.

Volgens de meest recente onderzoeken van de Inspectie van het Onderwijs is de kwaliteit van het onderwijs van de instellingen ROC van Amsterdam en ROC van Flevoland voldoende³⁵. Ook hun studenten geven hun opleiding en instelling een voldoende³⁶.

³² In januari 2021 en juli 2022 werd de kwaliteitszorg en ambitie van ROC TOP beoordeeld als onvoldoende tijdens respectievelijk het vierjaarlijkse onderzoek en het daaropvolgende herstelonderzoek door de Inspectie van het Onderwijs. (Bron: Toezichtresultaten ROC TOP, Inspectie van het Onderwijs). Naar aanleiding van het laatste vierjaarlijkse onderzoek heeft ROC TOP het verbeterprogramma "Samen werken aan kwaliteit vanuit visie en vertrouwen" ontwikkeld. Dit programma richt zich op het vergroten van de duidelijkheid omtrent doelen, kwaliteitsmetingen en verantwoordelijkheden binnen de organisatie. Tevens tracht het programma verbeteringen te bewerkstelligen in onderwijsprocessen, de professionalisering van medewerkers, het bevorderen van samenwerking binnen de organisatie, en het stimuleren van individueel eigenaarschap voor kwaliteit en gedrag.

³³ Aanvraag fusietoets en FER bestuursoverdracht ROC TOP naar ROCvA-F, Pagina's 18 en 21.

³⁴ In de Job Monitor van 2022 beoordelen studenten van ROC TOP hun school lager dan het landelijk gemiddelde op de thema's 'onderwijs en begeleiding', 'omgeving, sfeer en veiligheid', 'lesmateriaal en toetsen', 'stage (bol) leerbedrijf' en 'stage (bbl) werkplek'. Wat betreft de thema's 'informatie', 'stage (bol) school' en 'stage (bbl) school' beoordelen zij hun school boven de benchmark. Studenten van ROC TOP geven hun school gemiddeld een 6,4, terwijl het landelijk gemiddelde op 6,6 ligt. Ook hun oordeel over hun opleiding is iets lager dan het landelijk gemiddelde, met een beoordeling van 6,6 tegenover het landelijk gemiddelde van een 6,8

³⁵ Toezichtresultaten ROC van Amsterdam en ROC van Flevoland, Inspectie van het Onderwijs.

³⁶ ROCvA-F voert een eigen meting uit en neemt niet deel aan de JOB-monitor. Het gemiddelde cijfer dat studenten in het schooljaar 2022-2023 voor hun opleiding hebben gegeven, bedraagt 6,8. De algehele studenttevredenheid, voor zowel ROCvA als ROCvF, is de afgelopen vijf jaar stabiel gebleven op een gemiddelde van 6,8. Studenten zijn vooral

Zoals eerder aangegeven vindt na de bestuurlijke fusie geen instroom van nieuwe studenten bij de instelling ROC TOP plaats. Huidige studenten kunnen hun opleiding afronden met een diploma van ROC TOP en het onderwijs van ROC TOP wordt stapsgewijs geïntegreerd in dat van ROCvA-F. Over (naar verwachting) drie jaar wordt ROC TOP als zelfstandige instelling beëindigd. Om ervoor te zorgen dat de huidige studenten van ROC TOP tijdens deze transitieperiode kwalitatief goed onderwijs krijgen en hun examinering op orde is, bevat de FER een aantal maatregelen om hierin te voorzien. Het gaat o.a. om de inzet van extra docenten en professionalisering van docenten en extra begeleiding van studenten. Ook kan een versnelde overstap naar een mbo-college van ROCvA-F aan de orde zijn. Kortom: een pakket aan maatwerk dat afhankelijk is van de exacte situatie van studenten van (clusters van) opleidingen van ROC TOP. Belangrijkste uitgangspunt voor de te nemen maatregelen is het belang van de student, dat prevaleert boven het belang van medewerkers en de organisaties. Om deze maatregelen te ondersteunen, zijn financiële middelen beschikbaar gesteld door het ministerie van OCW en de gemeente Amsterdam. Een significant deel van deze middelen is bestemd voor de kwaliteit van het onderwijs voor ROC TOP-studenten³⁷.

Na afloop van de transitieperiode (i.c. beëindiging van ROC TOP) is, vanzelfsprekend, de reguliere kwaliteitszorg van het ROCvA-F van toepassing.

Daarnaast wordt, uit oogpunt van responsiviteit van het onderwijs, de fusie aangegrepen als kans om twee uitdagingen in de Metropoolregio Amsterdam aan te pakken. Het gaat hier om het vernieuwen van zorgopleidingen en het aanpakken van personeelstekorten in deze sector en omvat daarvoor o.a. de verdere ontwikkeling van een aansprekende, praktijkgerichte leeromgeving bij het voormalige Slotervaartziekenhuis. De hoofdlijnen voor de aanpak hiervan staan in de notitie 'Contouren ontwikkel- en innovatieprogramma Zorg & Welzijn' dat bij de FER gevoegd is. Daarnaast blijft er speciale aandacht voor het beroepsonderwijs voor kwetsbare studenten, wat inhoudt dat Entree- en niveau 2-opleidingen worden vernieuwd, net als het Plusprogramma voor studenten met complexe zorgbehoeften. De aanpak hiervoor is uitgewerkt in de notitie 'Contouren ontwikkel- en innovatieprogramma Entree, Niveau 2 en Plusscholen'. Zie ook paragraaf 3.2.1. De Commissie is echter van mening dat deze contouren nu onvoldoende duidelijk zijn. De notities omvatten veel ideeën die variëren van gezamenlijke visievorming tot concrete acties op korte termijn, en van alles daar tussenin. Die hoeveelheid aan ideeën wekt enerzijds het beeld van veel enthousiasme en betrokkenheid, anderzijds roept het voor de Commissie de vraag op of dit tot versnippering door vele activiteiten gaat leiden met ieder maar een beperkt effect. De Commissie vindt het van belang dat de komende tijd focus aangebracht wordt in deze plannen, waarbij de werkende principes van de huidige, betreffende opleidingen uitgebouwd worden, zodat een helder maatschappelijk doel gediend wordt.

Op basis van het voorgaande stelt de Commissie het volgende vast:

- Al geruime tijd heeft ROC TOP de kwaliteit van zijn onderwijs onvoldoende op orde. Uit meerdere bronnen komt naar voren dat ROC TOP ook niet meer in staat zal zijn dit zelfstandig op orde te brengen binnen afzienbare termijn. Externe hulp is nodig.
- De kwaliteit van het onderwijs van ROCvA en ROCvF wordt als voldoende beoordeeld.
- De fusie biedt, mede dankzij externe investeringen en de hulp van ROCvA-F, mogelijkheden om de kwaliteit van het onderwijs en examinering voor de huidige studenten van ROC TOP tijdens de transitieperiode te verbeteren en herstellen. Zodat zij hun opleiding kunnen afronden en een betekenisvol diploma kunnen behalen voordat de instelling ROC TOP als zodanig wordt beëindigd.

tevreden over de lesinhoud, docenten, en de communicatie en sfeer op de scholen. De tevredenheid met betrekking tot beroepspraktijkvorming (BPV) scoort een 6,7

³⁷ Aanvraag fusietoets en FER bestuursoverdracht ROC TOP naar ROCvA-F. Pagina's 14-15.

- Daarnaast biedt de fusie, mede dankzij de externe investeringen, in beginsel mogelijkheden om twee zwaartepunten in het opleidingsaanbod van ROC TOP te behouden en verder te ontwikkelen in samenhang met vergelijkbaar aanbod van ROCvA-F. Het betreft de innovatie van zorgopleidingen en opleidingen voor kwetsbare studenten. Deze uitwerking is volgens de Commissie nog onvoldoende scherp en moet nader geconcretiseerd worden om te voorkómen dat deze waardevolle opleidingen van ROC TOP uiteindelijk toch verloren gaan in een groter geheel en toegezegde additionele middelen hiervoor tot weinig maatschappelijke meerwaarde leiden. De Commissie heeft begrip voor het feit dat de huidige contourenschetsen onder tijdsdruk zijn opgesteld en voor het argument van ROCvA-F dat dergelijke transitieplannen zoveel mogelijk bottom-up vanuit de betrokken onderwijsteams van ROC TOP en ROC van Amsterdam uitgewerkt moeten worden zodat een gedeelde visie en werkwijze ontstaat. Maar dit laatste laat volgens de Commissie onverlet dat er door het bestuur in ieder geval een heldere opdracht aan die betrokken teams gegeven moet worden t.a.v. doel, planning, faciliteiten e.d. Een opdracht die het bestuur met de gemeente Amsterdam en het ministerie van OCW afstemt.

3.5 Menselijke maat

Bij de beoordeling van de menselijke maat zijn twee aspecten in het bijzonder van belang. Ten eerste moet de organisatie van het onderwijs ook na de fusie voor de individuele student en medewerker herkenbaar, toegankelijk en overzichtelijk te zijn. Ten tweede is er de (mede)zeggenschap over het onderwijs, de dagelijkse leiding moet herkenbaar en toegankelijk voor medewerkers, studenten en ouders.

Ook voor de beoordeling van deze aspecten is het relevant in het oog te houden dat de onderhavige bestuurlijke fusie primair het mogelijk moet maken dat huidige studenten van ROC TOP hun opleidingen op een kwalitatief verantwoorde wijze kunnen afronden en medewerkers in hun loopbaan ondersteund worden, terwijl de instelling ROC TOP stapsgewijs wordt beëindigd.

Het eindperspectief is dus dat het onderwijs van ROC TOP geïntegreerd wordt in dat van ROCvA-F. Ook ROCvA-F hecht waarde aan de menselijke maat en past het principe van 'klein binnen groot' toe. Sinds 2012 zijn de onderwijsactiviteiten ondergebracht in zelfstandige mbo-colleges, elk met een eigen directie, portfolio en focus op specifieke sectoren en regio's. Dit decentralisatiemodel biedt ruimte voor maatwerk en flexibiliteit. De teams vormen de kleinste eenheid binnen deze structuur en verzorgen de opleidingen. Ze hebben een herkenbare plek binnen de gebouwen, waar docenten en studenten een vertrouwde omgeving vinden. Deze teams hanteren diverse onderwijsconcepten, afgestemd op hun opleidingen en studentengroepen, ze als fungeren als eerste aanspreekpunt voor studenten en bedrijven³⁸. Studenten kunnen met een klacht eerst terecht bij hun docent, loopbaanbegeleider of coach. Daarna is een stap naar de opleidingsmanager mogelijk. Wanneer dit geen oplossing biedt, kan men zich met een klacht richten tot de ombudsman. Wanneer er sprake is van ongewenst gedrag, kan de student terecht bij een vertrouwenspersoon. Ieder college kent één of meer vertrouwenspersonen.

De ondersteunende diensten zijn gecentraliseerd in Amsterdam. Van een aantal ondersteunende diensten zijn uitvoerende functies bij de mbo-colleges gepositioneerd (dichtbij studenten en medewerkers), waaronder studentenadministratie, HR, communicatie en facilitair. Daarnaast kent het ROCvA-F een uitgebreide zorgstructuur voor studenten die om verschillende redenen extra ondersteuning nodig hebben³⁹. Zoals bijvoorbeeld extra loopbaanondersteuning van studenten door Loopbaan Expertise Centra (LEC's), psychosociale hulp, begeleiding bij passend onderwijs, zorgadviesteams die de verbinding leggen met externe zorgorganisaties. Ook worden onderwijsteams bij de uitvoering van hun zorgtaken ondersteund. Een aantal van deze zorgfuncties zijn aanwezig op

³⁸ Aanvraag fusietoets en FER bestuursoverdracht ROC TOP naar ROCvA-F, Pagina 52.

³⁹ Reglement speciale doelgroepen, ROC van Amsterdam – Flevoland, 2016

ieder mbo-college en daarmee laagdrempeliger toegankelijk.

Wat betreft de inrichting van de medezeggenschap is er voor medewerkers op centraal niveau één OR, en op niveau van mbo-college een onderdeelcommissie. Voor medezeggenschap door studenten is er op het niveau van onderwijsteam een Klassenvertegenwoordigersoverleg, op het niveau van mbo-college een Studentenraad en op centraal niveau één Centrale Studentenraad (waarin vertegenwoordigers van de Studentenraden zitting hebben). Studenten en medewerkers van ROCvA-F zijn voldoende tevreden over de sfeer, hun leer- en werkomgeving en (voor medewerkers) het werkgeverschap.

ROC TOP heeft zich geprofileerd als kleinschalige onderwijsinstelling met persoonlijk contact. De mogelijkheden dit in de praktijk waar te maken staan onder druk. Uit eerder genoemde tevredenheidsonderzoeken blijkt dat studenten en docenten (t.a.v. werkgeverschap) inmiddels steeds minder tevreden zijn⁴⁰. Uit oogpunt van de huidige studenten en docenten van ROC TOP is daarom het behoud van kleinschaligheid en het versterken van een persoonlijke benadering tijdens de transitiefase belangrijk. Daarom krijgen alle huidige ROC TOP-studenten allereerst een persoonlijke transitiecoach toegewezen om hen te begeleiden bij komende veranderingen (die voor iedere student wat groter of kleiner kunnen zijn). Op het niveau van (clusters van) opleidingen en teams worden transitieteams ingesteld (bestaande uit m.n. docenten van ROC TOP en van betreffende mbo-colleges van ROCvA-F die dezelfde opleidingen aanbieden) die een transitieplan maken en uitvoeren om ervoor te zorgen dat huidige studenten van ROC TOP op kwalitatief goede wijze hun opleiding kunnen vervolgen en afronden. Mede afhankelijk van de aard van de betreffende groep studenten is het behoud van kleinschalig georganiseerd onderwijs en meer persoonlijke begeleiding een belangrijk factor bij het maken en uitvoeren van het transitieplan voor het betreffende cluster van opleidingen. Tenslotte wordt de reguliere zorgstructuur van ROCvA-F in volle breedte beschikbaar voor de huidige studenten van ROC TOP. Maatwerk dus, dat met een waaier aan praktische maatregelen ondersteund gaat worden volgens de FER. Tijdens de transitieperiode wordt de tevredenheid van studenten nauwlettend gemonitord, met bijzondere aandacht voor het schoolklimaat en de begeleiding. Indien nodig worden aanvullende maatregelen genomen.

Om de aansluiting tussen medewerkers van ROC TOP met ROCvA-F actief te stimuleren, wordt een onboarding programma opgezet met o.a. aandacht voor de kwaliteitscultuur in het onderwijs, het omgaan met werkdruk (mede als gevolg van de fusie) en wederzijdse beeldvorming door medewerkers over de (veronderstelde) cultuur en werkwijze van beide organisaties. Daarnaast zijn inmiddels afspraken gemaakt over de rechtspositionele aspecten van medewerkers bij de bestuurlijke fusie, over loopbaanperspectieven en de ondersteuning daarbij⁴¹.

Tijdens de transitieperiode wordt de medezeggenschap bij ROC TOP georganiseerd naar het huidige model van ROCvA-F. ROC TOP wordt binnen ROCvA-F in dit opzicht gepositioneerd als mbo-college. Dus een Studentenraad (SR) en een Onderdeelcommissie (OC), die de belangen van studenten respectievelijk medewerkers behartigen. De directeur van ROC TOP is de gesprekspartner voor deze medezeggenschapsorganen. Binnen de Centrale Studentenraad (CSR) van ROCvA-F zullen twee

⁴⁰ De scores voor ROC TOP: betrokkenheid (6,0), bevlogenheid (7,3) en werkgeverschap (5,0). Ook was de respons met ca. 35% het laagste van de mbo-sector. Bron: Aanvraag fusietoets ROC TOP en ROCvA-F, pagina 44.

⁴¹ Bij de integratie van het personeelsbeleid zal het functiehuis van ROCvA-F als leidend worden beschouwd. Medewerkers van ROC TOP behouden minimaal hun huidige (rechts)positie. De arbeidsvoorwaarden van ROCvA-F zijn leidend, maar eventuele verschillen worden nog onderzocht. Bestaande rechten van medewerkers worden gerespecteerd. Overformatie wordt zoveel mogelijk opgelost door compartimentering, waarbij organisatorische eenheden maatregelen nemen om overformatie te verminderen. Investerings in professionele ontwikkeling en deelname aan opleidingsschool De Dam worden ingezet om de kwaliteit van het personeel te waarborgen en lerarentekorten aan te pakken.

afgevaardigden vanuit de studentenraad van ROC TOP plaatsnemen, en in de Ondernemingsraad (OR) ROCvA-F zal een vertegenwoordiger vanuit de OC van ROC TOP plaatsnemen.

De Commissie concludeert het volgende:

- ROC TOP heeft zich geprofileerd als kleinschalige onderwijsinstelling met persoonlijk contact. De mogelijkheden dit in de praktijk waar te maken staan inmiddels onder druk, wat ook tot uiting komt in een relatief lagere tevredenheid van studenten en medewerkers. Voor huidige studenten en docenten van ROC TOP is daarom een persoonlijke benadering en begeleiding tijdens de transitiefase belangrijk, net als het behoud van een kleinschalige leer- en werkomgeving waar men in gekend en herkend wordt. In de FER staan diverse voornemens beschreven waarmee voor studenten en medewerkers van ROC TOP tijdens de transitiefase de menselijke maat gewaarborgd moet worden. Voornemens die gericht zijn op het niveau van individuele studenten en medewerkers, opleidingen en onderwijsteams en op instellingsniveau. Voorbeelden zijn de inzet van transitiecoaches voor studenten, loopbaanmogelijkheden voor docenten en de inzet van meer specialistische ondersteuning van studenten vanuit de bestaande zorgstructuur van ROCvA-F.
- Het belang voor studenten en medewerkers om in een overzichtelijke leer- en werkomgeving gekend en herkend te worden is niet uniek voor ROC TOP, maar wordt binnen het mbo breed onderschreven. Ook ROCvA-F hanteert voor de inrichting van zijn organisatie het principe 'klein binnen groot'. Het onderwijs wordt kleinschalig en zoveel mogelijk decentraal georganiseerd. Dit ondersteund door een georganiseerde zorgstructuur en voor studenten en medewerkers nabij georganiseerde staffuncties. Mede daarom zal naar verwachting ROCvA-F adequate ondersteuning kunnen geven aan studenten en medewerkers van ROC TOP tijdens en na de transitiefase.
- Er wordt voorzien in een duidelijke structuur voor en betrokkenheid van medezeggenschapsorganen tijdens de transitiefase.
- Indien voorgaande voornemens in de FER uitgevoerd worden ligt het in de rede dat tijdens de transitiefase de menselijke maat voor studenten en medewerkers van ROC TOP voldoende aandacht krijgt. Ook de ontvangende organisatie ROCvA-F geeft in de dagelijkse praktijk invulling aan dit principe. Het behoud van de menselijke maat draagt bij aan een positieve beoordeling van de voorgenomen fusie, zoals vastgesteld in de Beleidsregel.

3.6 Draagvlak

3.6.1 Intern

De aanvraag fusietoets bevat een overzicht van de wijze waarop met medewerkers, studenten, medezeggenschapsorganen en RvT's is gecommuniceerd over de voorgenomen bestuurlijke fusie. Daarnaast bevat de aanvraag de adviezen van de medezeggenschapsorganen.

In het najaar van 2022 zijn de medewerkers van ROC TOP via o.a. personeelsbijeenkomsten geïnformeerd dat ROC TOP op termijn niet meer zelfstandig kan voortbestaan en dat de toekomst ligt in samenwerking met een andere partij. Vanaf februari 2023 zijn de medewerkers van zowel ROC TOP als van ROCvA-F via interne kanalen geïnformeerd over de start van de verkenning tot samenwerking tussen beide organisaties. In de maanden daarna zijn medewerkers op de hoogte gehouden van het proces, veelal via hun leidinggevendenden. Ook zijn FAQ's op het intranet van ROC TOP geplaatst. In juli zijn de medewerkers via een intern bericht geïnformeerd over de uitkomsten van de verkenning en het vervolgproces.]

De (Centrale) ondernemingsraden (OR) van beide organisaties zijn gedurende het proces intensiever betrokken door beide besturen. Daarbij zijn door de ondernemingsraden ook zorgen geuit over o.a. de gevolgen voor werkgelegenheid, organisatie, locaties, merkidentiteit en plusscholen. Waarbij vanuit de OR van ROC TOP begrijpelijk is gepleit voor het zoveel mogelijk behouden ervan, terwijl vanuit de zijde van de OR van ROCvA-F aandacht is gevraagd voor mogelijke negatieve gevolgen van de bestuurlijke fusie voor o.a. loopbaanmogelijkheden van huidige medewerkers van ROCvA-F. Na intensief overleg is

overeenstemming tot stand gekomen over een pakket maatregelen dat voldoende perspectief blijft bieden voor alle medewerkers van de fusieorganisatie. Daarom hebben uiteindelijk beide ondernemingsraden positief geadviseerd over de FER en de voorgenomen fusie. Tijdens de nadere uitwerking van de bestuurlijke fusie blijven de ondernemingsraden inhoudelijk nauw betrokken bij het proces.

Uit de FER valt op te maken dat studenten met name via de studentenraden nauw zijn betrokken bij het proces dat vanaf februari 2023 heeft geleid tot de voorgenomen bestuurlijke fusie. Met name het doel van de bestuurlijke fusie wordt, begrijpelijk, onderschreven: dat huidige studenten van ROC TOP een volwaardig diploma van ROC TOP kunnen behalen. Beide studentenraden hebben positief geadviseerd over de FER en de voorgenomen fusie.

De Raden van Toezicht zijn meegenomen in de processtappen en hebben waar nodig goedkeuring verleend aan beslissingen en tussenresultaten, inclusief de Intentieverklaring en criteria voor een Go-Besluit voor het uitwerken van de FER. Uiteindelijk hebben de RvT's ingestemd met de FER en indiening daarvan voor de fusietoets.

Tot slot wordt in de FER aangegeven dat de komende maanden de communicatie met studenten/ouders en medewerkers geïntensiveerd wordt. Waarbij de nadruk ligt op het proces, de planning en de impact van de bestuursoverdracht op zowel studenten als medewerkers van beide instellingen. Hiervoor wordt een communicatieplan ontwikkeld en uitgevoerd⁴².

De Commissie concludeert op basis van voorgaande dat er intern op dit moment het noodzakelijke draagvlak is voor de voorgenomen bestuurlijke fusie. Dat laat onverlet dat vele voornemens in de FER nog op hoofdlijnen zijn en nader uitgewerkt moeten worden. Blijvende, intensievere communicatie met medewerkers en betrokken studenten is volgens de Commissie de komende tijd nodig om het interne draagvlak te bestendigen.

3.6.2 Extern

Parallel aan het interne communicatieproces is ook met een beperkter aantal externe stakeholders gecommuniceerd over de voorgenomen fusie.

Het meest intensief heeft overleg plaatsgevonden met het ministerie van OCW, de Inspectie van het Onderwijs en de Gemeente Amsterdam. Toen helder is geworden dat ROC TOP niet meer op eigen kracht zijn (kwaliteits)problemen met zijn onderwijs zou kunnen oplossen, is met genoemde partijen en ROCvA-F gesproken en onderhandeld over de voorwaarden waaronder ROCvA-F de verantwoordelijkheid op zich wilde nemen om het onderwijs voor de bestaande studenten van ROC TOP te continueren. Hierover is tussen partijen een akkoord gesloten (zie ook paragraaf 3.3.1). De gemeente Amsterdam heeft recent in een uitgebreide reactie op de FER aan ROC TOP en ROCvA-F gewezen op het belang van gezamenlijke naleving en nadere uitwerking van de afspraken⁴³.

Met andere, omliggende mbo-instellingen in de regio is eind 2022 door ROC TOP van gedachten gewisseld over de toekomst van ROC TOP. Na het sluiten van de intentieverklaring met ROCvA-F in februari 2023 zijn deze instellingen van het proces op de hoogte gehouden via regulier overleg. Na het akkoord met het Ministerie van OCW en de gemeente Amsterdam zijn eind september alle mbo-instellingen tijdens een ledenraadpleging van de MBO-Raad geïnformeerd over het akkoord, het (vervolg)proces van de bestuursoverdracht.

⁴² Aanvraag fusietoets en FER bestuursoverdracht ROC TOP naar ROCvA-F, pagina's 47-49.

⁴³ Brief wethouder van onderwijs gemeente Amsterdam aan ROC TOP en ROCvA-F, d.d. 28 september 2023

Via het bestaande netwerk is tijdens reguliere contacten met o.a. het regionale werkveld en onderwijsveld aandacht besteed aan de voorgenomen bestuursoverdracht. En via berichtgeving op hun websites hebben ROC TOP en ROCvA-F in het algemeen hun omgeving geïnformeerd.

Er zijn door ROC TOP en ROCvA-F geen bezwaren tegen de voorgenomen bestuurlijke fusie ontvangen.

De Commissie concludeert op basis van de beschikbare informatie dat, mogelijk vanwege de beperkte beschikbare tijd en hoge urgentie, er een beperkte consultatie van externe stakeholders heeft plaatsgevonden. Dat stakeholders geen bezwaren tegen de fusie naar voren hebben gebracht, kan volgens de Commissie niet automatisch beschouwd worden als draagvlak. Het is aannemelijk dat de bestuurlijke fusie en gecontroleerde afbouw van ROC TOP door stakeholders eerder als een onvermijdelijk resultaat van (vroegere) omstandigheden wordt gezien.

Samengevat is de CMMBO van oordeel dat er op dit moment intern en extern sprake is van het minimaal noodzakelijke draagvlak voor deze bestuurlijke fusie. Dit draagvlak kent echter een aantal inherente kwetsbaarheden, terwijl een bestendig draagvlak nodig is om aan huidige en komende (on)voorziene (financiële) risico's en onzekerheden die aan deze transitie verbonden zijn het hoofd te kunnen bieden. Het is daarom van belang dat in ieder geval ook OCW het transitieproces blijft steunen voor én na het formele moment van fuseren. En daarmee blijvend verantwoordelijkheid toont dat huidige studenten en medewerkers van ROC TOP niet de dupe worden van de huidige situatie van ROC TOP.

3.7 Overige aandachtspunten

N.v.t.

Bijlage 1

1.1 Belangrijkste instellingen (>1,0%) waar mbo-studenten uit Noord-Holland hun opleiding volgen (2022)

Instelling	Aantal studenten	%
ROC van Amsterdam-Flevoland	25.235	36,0%
ROC Horizon College	12.005	17,1%
ROC Nova College	9.936	14,2%
Regio College	5.040	7,2%
Vonk	4.483	6,4%
ROC TOP	3.023	4,3%
Stichting Media Amsterdam	2.217	3,2%
Hout- en Meubileringscollege	1.292	1,8%
ROC Midden-Nederland	1.047	1,5%
MBO Amersfoort	878	1,3%

Bron: DUO (Open Onderwijsdata) Mbo-studenten per instelling 2018-2022

1.2 Het aandeel mbo-studenten dat in de provincie Noord-Holland woont en een opleiding volgt bij ROC van Amsterdam-Flevoland en ROC TOP

	2018	2019	2020	2021	2022
ROC van Amsterdam-Flevoland	33,8%	34,2%	35,2%	36,5%	36,0%
ROC TOP	4,9%	4,8%	4,7%	4,4%	4,3%
Fusieorganisatie	38,7%	39,0%	39,8%	40,9%	40,4%

Bron: DUO (Open Onderwijsdata)

Bijlage 2

Aantal mbo-studenten per domein, beroepsopleiding en kwalificatie per instelling, 2022

Domein	Beroepsopleiding en kwalificatie	ROC TOP	ROC van Amsterdam	Totaal
Afbouw, hout en onderhoud			158	158
	Industriële lakverwerking		13	13
	Industrieel lakverwerker		6	6
	Vakkraft industrieel lakverwerker		7	7
	Onderhoud- en verbouwbedrijf		54	54
	Allround vakkraft onderhoud- en klussenbedrijf		20	20
	Servicemedewerker gebouwen		34	34
	Schilderen		91	91
	Gezel schilder		10	10
	Schilder		81	81
Ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek			249	249
	Analisten		249	249
	Allround laborant		57	57
	Analisten		60	60
	Biologisch medisch analist		77	77
	Chemisch-fysisch analist		55	55
Bouw en infra			485	485
	Metselen		6	6
	Metselaar		6	6
	Middenkader bouw en infra		182	182
	Middenkaderfunctionaris Bouw		167	167
	Middenkaderfunctionaris Infra		15	15
	Timmeren		283	283
	Allround timmerman		47	47
	Timmeren		15	15
	Timmerman		221	221
	Werkvoorbereiden/uitvoeren		14	14
	Uitvoerder bouw/infra		7	7
	Werkvoorbereider fabricage		5	5
	Werkvoorbereider installaties		2	2
Cross-over			584	584
	Allround hospitality medewerker		95	95
	Allround hospitality medewerker		95	95
	AV-mediatechnoloog		17	17
	AV-mediatechnoloog		17	17
	Business support		31	31
	Business support		31	31
	Cloud and infrastructure technician		37	37
	Cloud and infrastructure technician		37	37
	E-commerce manager		151	151
	E-commerce manager		151	151
	Eventproducer		183	183
	Eventproducer		183	183

	Leidinggevende international hospitality		69	69
	Leidinggevende international hospitality		69	69
	Vitaliteitsbegeleider in zorg en welzijn		1	1
	Vitaliteitsbegeleider in zorg en welzijn		1	1
Economie en administratie		322	4.555	4.877
	Business Services	281	3.639	3.920
	Allround Assistant Business Services	6	20	26
	Assistant Business Services	24	158	182
	Bedrijfsadministrateur	22	376	398
	Business Administration & Control Specialist	19	249	268
	Business Services		48	48
	Financieel administratief medewerker	7	72	79
	Financieel administratieve beroepen	2		2
	Junior assistent-accountant		83	83
	Juridisch-administratief dienstverlener	61	599	660
	Juridisch-administratieve beroepen	1		1
	Klantmedewerker Bancaire Diensten		14	14
	Legal, Insurance & HR Services Specialist	30	403	433
	Management assistant	5	135	140
	Managementassistent/directiesecretaresse		2	2
	Marketing & Communication Specialist	28	512	540
	Marketing, communicatie en evenementen		16	16
	Medewerker (financiële) administratie	13	119	132
	Medewerker human resource management (HRM)	11	28	39
	Medewerker marketing en communicatie	38	632	670
	Medewerker secretariaat en receptie	12	79	91
	Office & Management Support Specialist		77	77
	Office assistant	2	15	17
	Secretaresse		2	2
	Commercie		680	680
	(Junior) accountmanager		203	203
	Assistent-manager internationale handel		126	126
	Commercie		266	266
	Commercieel medewerker		5	5
	Contactcenter medewerker		17	17
	Intercedent		50	50
	Vestigingsmanager groothandel		13	13
	Evenementenorganisatie	41	153	194
	Medewerker evenementenorganisatie	41	153	194
	niet gespecificeerd naar beroepsopleiding		83	83
	Economie en administratie		83	83
Entree		284	1.392	1.676
	Entree	284	1.392	1.676
	Assistent bouwen, wonen en onderhoud	3	43	46
	Assistent dienstverlening	39	433	472
	Assistent dienstverlening en zorg	30	159	189
	Assistent horeca, voeding of voedingsindustrie	28	59	87

	Assistent installatie- en constructietechniek		48	48
	Assistent logistiek	5	66	71
	Assistent metaal-, elektro- en installatietechniek	2	84	86
	Assistent mobiliteitsbranche	12	51	63
	Assistent plant, dier of groene omgeving	1		1
	Assistent verkoop/retail	30	197	227
	Entree	134	252	386
Handel en ondernemerschap		318	2.819	3.137
	Fashion		612	612
	Allround medewerker mode/maatkleding		7	7
	Fashion		346	346
	Fashion Designer		76	76
	Fashion Product Coordinator		11	11
	Fashion Tailor		34	34
	Junior productmanager fashion		9	9
	Junior stylist		106	106
	Specialist mode/maatkleding		23	23
	Fashionatelier		32	32
	Basisedewerker fashion		32	32
	Interieuradvies		288	288
	Interieuradviseur		288	288
	Leidinggeven op basis van vakmanschap	23	26	49
	Leidinggevende team/afdeling/project	23	26	49
	Ondernemerschap op basis van vakmanschap	31	58	89
	Vakman-ondernemer	31	58	89
	Ondernemerschap retail	59	443	502
	Ondernemer retail	59	443	502
	Retail advies	76	227	303
	Eerste verkoper		22	22
	Retailspecialist	19	89	108
	Verkoopadviseur		17	17
	Verkoopspecialist	57	99	156
	Retail Management	43	616	659
	Manager retail	43	371	414
	Retailmanager		245	245
	Retail operationeel	86	517	603
	Retailmedewerker	30	288	318
	Verkoper	56	229	285
Horeca en bakkerij		73	2.128	2.201
	Bediening		181	181
	Gastheer/-vrouw		99	99
	Leidinggevende bediening		9	9
	Zelfstandig werkend gastheer/-vrouw		73	73
	Boulangerie		9	9
	Boulangier		9	9
	Brood en banket		230	230
	Leidinggevende bakkerij		60	60

	Uitvoerend bakker		58	58
	Zelfstandig werkend bakker		112	112
	Facilitaire dienstverlening	41	147	188
	Allround medewerker facilitaire dienstverlening	9	13	22
	Facilitair leidinggevende	32	134	166
	Fastservice		1	1
	Medewerker fastservice		1	1
	Keuken		689	689
	Gespecialiseerd kok		41	41
	Kok		221	221
	Leidinggevende keuken		168	168
	Zelfstandig werkend kok		259	259
	Ondernemer horeca/bakkerij	32	849	881
	Manager/ondernemer horeca	32	680	712
	Meewerkend horeca ondernemer		169	169
	Patisserie		22	22
	Patissier		22	22
	Informatie en communicatietechnologie		1.856	1.856
	ICT support		230	230
	Medewerker ICT support		230	230
	IT systems and devices		842	842
	Allround medewerker IT systems and devices		147	147
	Expert IT systems and devices		584	584
	ICT-beheerder		98	98
	Medewerker beheer ICT		2	2
	Netwerk- en mediabeheerder		11	11
	Software development		784	784
	Applicatie- en mediaontwikkelaar		33	33
	Software developer		751	751
	Media en vormgeving		1.061	1.061
	AV-productie		377	377
	AV-specialist		377	377
	Mediamaken		45	45
	Allround mediamaker		45	45
	Mediamanagement		153	153
	Mediamanager		153	153
	Mediaredactie		79	79
	Mediaredactiemedewerker		79	79
	Mediavormgeving		240	240
	Mediavormgever		240	240
	Podium- en evenemententechniek		103	103
	Allround podium- en evenemententechnicus		38	38
	Podium- en evenemententechnicus		21	21
	Podium- en evenemententechnicus Geluid		25	25
	Podium- en evenemententechnicus Licht		19	19
	Signmaking		64	64
	Allround signmaker		19	19

	Medewerker sign		33	33
	Signspecialist		12	12
Mobiliteit en voertuigen		27	783	810
	Autoschadehersteltechniek		38	38
	Autoschadehersteller		28	28
	Eerste Autoschadehersteller		10	10
	Autospuiten		44	44
	Autospuiter		32	32
	Eerste Autospuiter		12	12
	Fietstechniek	27	37	64
	Eerste Fietstechnicus	6	9	15
	Fietstechnicus	21	28	49
	Specialist voertuigen en mobiele werktuigen		91	91
	Technisch Specialist Bedrijfsautos		5	5
	Technisch Specialist Personenautos		25	25
	Technisch specialist voertuigen en mobiele werktuigen		61	61
	Voertuigen en mobiele werktuigen		573	573
	Allround technicus voertuigen en mobiele werktuigen		66	66
	Autotechnicus		18	18
	Basis technicus voertuigen en mobiele werktuigen		251	251
	Bedrijfsautotechnicus		1	1
	Eerste Autotechnicus		128	128
	Eerste Bedrijfsautotechnicus		34	34
	Eerste Motorfietstechnicus		18	18
	Eerste Scoortertechicus		2	2
	Motorfietstechnicus		2	2
	Voertuigen en mobiele werktuigen		53	53
Techniek en procesindustrie			2.326	2.326
	Elektrotechnische installaties		397	397
	Eerste monteur elektrotechnische industriële installaties en systemen		1	1
	Eerste monteur elektrotechnische installaties in de gebouwde omgeving		28	28
	Eerste monteur elektrotechnische installaties woning en utiliteit		67	67
	Elektrotechnische installaties		5	5
	Monteur elektrotechnische installaties		296	296
	Elektrotechnische systemen en installaties		38	38
	Technicus elektrotechnische installaties in de gebouwde omgeving		22	22
	Technicus elektrotechnische installaties woning en utiliteit		16	16
	Human technology		77	77
	Technicus human technology		77	77
	Infratechniek		26	26
	Eerste monteur laagspanningsdistributie		3	3
	Eerste monteur middenspanningsdistributie		4	4
	Monteur laagspanningsdistributie		18	18
	Monteur middenspanningsdistributie		1	1
	Koude en klimaatsystemen		13	13
	Airco/warmtepompmonteur		1	1
	Eerste monteur koude- en klimaatsystemen		3	3

Monteur koude- en klimaatsystemen		9	9
Mechatronica		110	110
Eerste monteur mechatronica		41	41
Monteur mechatronica		69	69
Mechatronische systemen		67	67
Technicus mechatronica systemen		67	67
Metaalbewerken		119	119
Allround constructiewerker		62	62
Allround lasser		5	5
Allround plaatwerker		2	2
Basislasser		4	4
Constructie- en plaattechnoloog		15	15
Constructiewerker		29	29
Pijpenbewerker		1	1
Scheepsbouwer		1	1
Middenkader engineering		408	408
Commercieel technicus engineering		31	31
Technicus engineering		377	377
Precisietechniek		75	75
Allround precisieverspaner		28	28
Allround verspaner		2	2
Instrumentmaker		9	9
Researchinstrumentmaker		4	4
Verspaner		6	6
Verspaningstechnoloog		26	26
Service- en onderhoudstechniek		207	207
Eerste monteur service en onderhoud elektrotechniek en instrumentatie		48	48
Eerste monteur service en onderhoud werktuigbouw		14	14
Eerste monteur service en onderhoud werktuigkundige installaties		54	54
Monteur service en onderhoud installaties en systemen		38	38
Technicus service en onderhoud elektrotechniek en instrumentatie		12	12
Technicus service en onderhoud werktuigbouw		19	19
Technicus service en onderhoud werktuigkundige installaties		22	22
Technisch tekenen		8	8
Tekenaar constructeur		1	1
Tekenaar werktuigbouw		7	7
Vliegtuigonderhoud		464	464
Constructie repair specialist		30	30
Eerste monteur vliegtuigonderhoud		42	42
Technicus avionica		102	102
Technicus mechanica		186	186
Vliegtuigonderhoud		104	104
Werktuigkundige installaties (montage)		317	317
Eerste Monteur utiliteit		4	4
Eerste Monteur woning		62	62
Monteur werktuigkundige installaties		249	249
Werktuigkundige installaties (montage)		2	2

Toerisme en recreatie		47	599	646
	Travel, leisure & hospitality	47	599	646
	Leidinggevende leisure en hospitality	21	73	94
	Leidinggevende travel en hospitality	15	347	362
	Zelfstandig medewerker leisure en hospitality	6	2	8
	Zelfstandig medewerker travel en hospitality	5	177	182
Transport, scheepvaart en logistiek			2.002	2.002
	Dienstverlening in de luchtvaart		1.192	1.192
	Luchtvaartdienstverlener		1.192	1.192
	Goederenvervoer		74	74
	Chauffeur wegvervoer		74	74
	Logistiek		290	290
	Logistiek medewerker		149	149
	Logistiek teamleider		141	141
	Luchtvracht		35	35
	Air cargo specialist		20	20
	Luchtvrachtspecialist		15	15
	Management transport en logistiek		189	189
	Logistiek supervisor		189	189
	Operationele processen op de luchthaven		141	141
	Aviation Operations Officer		83	83
	Aviation operations specialist		58	58
	Railvervoer		81	81
	Machinist railvervoer		81	81
Uiterlijke verzorging			1.011	1.011
	Haarverzorging		626	626
	Allround Kapper		38	38
	Haarstylist dame		58	58
	Haarstylist heer		44	44
	Haarverzorging		116	116
	Kapper		366	366
	Salonmanager		4	4
	Make-up Art		79	79
	Allround Grimeur		21	21
	Allround make-up and hair artist		58	58
	Schoonheidsverzorging		306	306
	Allround Schoonheidsspecialist		115	115
	Schoonheidsspecialist		104	104
	Schoonheidsverzorging		87	87
Veiligheid en sport		332	2.206	2.538
	Particuliere beveiliging	132	975	1.107
	Beveiligger	18	54	72
	Beveiligger 2	102	860	962
	Beveiligger 3	12	20	32
	Coördinator beveiliging		41	41
	Publieke veiligheid		198	198
	Handhaver toezicht en veiligheid		198	198

Sport en bewegen	200	920	1.120
Coördinator buurt, onderwijs en sport	25	42	67
Coördinator sport- en bewegingsagogie	26	32	58
Coördinator sport, bewegen en gezondheid	18	51	69
Coördinator sportinstructie, training en coaching	31	22	53
Sport en bewegen	64	567	631
Sport- en bewegingsleider	36	206	242
Veiligheid en vakmanschap		113	113
Aankomend medewerker grondoptreden		69	69
Aankomend onderofficier grondoptreden		44	44
Zorg en welzijn	2.010	8.041	10.051
Apothekersassistent		170	170
Apothekersassistent		170	170
Artiesten		331	331
Acteur		66	66
Danser		70	70
Musicalperformer		57	57
Muzikant		138	138
Dienstverlening	553	2067	2620
Dienstverlening	253	118	371
Helpende Zorg en Welzijn	179	1193	1372
Medewerker facilitaire dienstverlening	68	458	526
Medewerker sport en recreatie	53	298	351
Doktersassistent	142	450	592
Doktersassistent	142	450	592
Instructeur mbo		31	31
Instructeur mbo		31	31
Maatschappelijke Zorg	84	1181	1265
Agogisch medewerker GGZ		12	12
Begeleider gehandicaptenzorg	1	14	15
Begeleider maatschappelijke zorg		17	17
Begeleider specifieke doelgroepen	10	25	35
Maatschappelijke Zorg	19	248	267
Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg	1	204	205
Persoonlijk begeleider maatschappelijke zorg		310	310
Persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen	53	351	404
Mbo-Verpleegkundige	540	927	1467
Mbo-Verpleegkundige	540	927	1467
Pedagogisch werk	240	1700	1940
Gespecialiseerd pedagogisch medewerker	63	794	857
Onderwijsassistent	56	447	503
Pedagogisch medewerker kinderopvang	60	206	266
Pedagogisch werk	61	253	314
Praktijkopleider		18	18
Praktijkopleider		18	18
Sociaal werk	159	317	476
Sociaal werker	152	260	412

	Sociaal-cultureel werker	2	18	20
	Sociaal-maatschappelijk dienstverlener	5	39	44
	Tandartsassistent		168	168
	Tandartsassistent		168	168
	Verzorgende IG	292	681	973
	Verzorgende IG	292	681	973